ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς
Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

Τιμὴ συνδρομῆς ἐτησίας καὶ προπληρωτέας: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρ. 8 διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φρ. χρ. 10. — Τιμὴ φύλλου: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρ. 0,20 διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φρ. χρ. 0,20.

Διὰ καταχωρήσεις ἀγγελιῶν ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι κτλ. γίνονται ἰδιαίτεραι συμφωνίαι. — Γραφεῖον: ὁδὸς Νομισματοκοπείου ἀριθ. 7 παρὰ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας.

1895. Ἐν Ἀθήναις. 26 Μαρτίου. Ἀριθ. 13.

ΙΛΙΑΔΟΣ Λ. 1—90

Ἡ χρυσῆ ἄφινεν Ἠὼς τοῦ Τιθωνοῦ τὴν κλίνην,
τὸ ψῶς νὰ φέρῃ τῶν θεῶν καὶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων,
κ' ἔστελνε ὁ Ζεὺς τὴν Ἔριδα 'ς τῶν Ἀχαιῶν τὰ πλοῖα·
εἶχε ἡ σκληρὴ 'ς τὰ χέρια της τὸ τέρας τοῦ πολέμου
5 κ' ἐστήθη 'ς τὸ βαθύπλευρο καράβι τοῦ Ὀδυσσέως,
ἐκεῖ 'ς τὴν μέση 'ποῦ ἡ φωνὴ καὶ 'ς τὰ δυὸ μέρη ἀχοῦσε,
καὶ 'ς ταῖς σκηναῖς τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνιάδη
καὶ 'ς τοῦ Ἀχιλλέως 'ποῦ ἀκρινὰ τὰ πλοῖα τους ἐστῆσαν
θαρρεύοντας 'ς τὴν ρώμην τους καὶ 'ς τὴν ἀνδραγαθίαν·
10 ἐκεῖθεν ἔσυρε ἡ θεὰ δεινὴν φωνὴν μεγάλην
καὶ τὴν ἀνδρεῖαν ἄναψε 'ς τῶν Ἀχαιῶν τὰ στήθη,
νὰ πολεμοῦν, νὰ μάχωνται καὶ παῦσιν νὰ μὴ θέλουν,
καὶ ἀγάπησαν τὸν πόλεμον σφοδρότερα ἢ νὰ γύρουν
μὲ τὰ βαθειὰ καράβια τους 'ς τὴν ποθητὴν πατρίδα.
15 Κ' ἐβόησε τῶν Ἀχαιῶν ν' ἁρματωθοῦν ὁ Ἀτρεΐδης
καὶ μὲ χαλκὸν ἀστραφτερὸν ὁ ἴδιος ὡπλιζόνταν·
τὰ σκέλη πρῶτα μὲ λαμπραῖς κνημίδαις περιζώνει
μὲ ταῖς περόναις ἀργυραῖς καλὰ θηλυκωμέναις·
τὸ στῆθος σκέπασ' ἔπειτα μὲ θώρακα ὁποῦ δῶρον
20 φιλοξενίας ἄλλοτε τοῦ ἔδωσε ὁ Κινύρης,
μ' αὐτὸ νὰ γείνῃ ἀγαπητὸς 'ς τὸν μέγαν βασιλέα,
ἀφοῦ τὸ μέγα ἄκουσμα 'ς τὴν Κύπρον εἶχε φθάσῃ
'ποῦ ἁρμένιζαν οἱ Ἀχαιοὶ ν' ἀνέβουν 'ς τὴν Τροάδα·
καὶ δώδεκα εἶχε ὁ θώρακας κλωσταῖς ὅλο χρυσάφι,
25 δέκ' ἀπὸ μαῦρον χάλυβα, διπλάσιαις κασσιτέρου·
καὶ δράκοντες χαλυβικοί, τρεῖς ἀπὸ κάθε μέρος,
ὡς τὸν λαιμὸν ἀπλόνονταν, σὰν τόξα ποῦ ὁ Κρονίδης
σταίνει 'ς τὰ σύννεφα, κακὸ σημάδι 'ς τοὺς ἀνθρώπους·
ἀπὸ τοὺς ὤμους κρέμασε τὸ ξίφος, 'ποῦ ἡ λαβή του
30 ἔλαμπε χρυσοκόμπωτη, κ' εἶχε ἀργυρὸ θηκάρι
μὲ κρεμαστάρια χρυσὰ καλὰ συναρμοσμένο·
εὔμορφην, πολυδαίδαλην, σκέπην ἀνδρῶν, ἀσπίδα
ἐπῆρε καὶ τὴν ἔζωναν χάλκινοι κύκλοι δέκα·
εἴκοσιν ἦσαν ὀμφαλοὶ λαμπροὶ τοῦ κασσιτέρου
35 λευκοί, κ' ἕνας χαλύβδινος ἐμαύριζε 'ς τὴν μέση·
'ς τὸν γύρον ἦταν ἡ Γοργὼ μὲ τ' ἄγριο κύτταγμά της
τρομακτικὸ καὶ ὀλόγυρα μὲ τὴν Φυγὴν ὁ Φόβος·
τὸν τελαμῶνα εἶχε ἀργυρόν, καὶ δράκοντας ἐπάνω
χαλυβικὸς ἐστρέφονταν καὶ τρεῖς ἀπὸ τὸν μόνον
40 λαιμὸν φυτρόναν κεφαλαῖς ἀντίστροφα γυρμέναις·
μὲ κράνος τετραφάλαρο τὴν κεφαλήν του σκέπει
καὶ μὲ τὴν χήτην σείονταν φρικτὸς ἐπάν' ὁ λόφος·
ἐπῆρε δύο κοφτερὰ κοντάρια χαλκοφόρα
καὶ ἡ λάμψι ἀπὸ ταῖς ἄκραις τους κτυποῦσε τὸν αἰθέρα·
45 τότ' ἐβοροντῆσαν ἡ Ἀθηνᾶ κ' ἡ Ἥρα νὰ τιμήσουν
τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν τὸν μέγαν βασιλέα.

Τότε τοὺς κυβερνήταις των παράγγειλαν νὰ στήσουν
μὲ καλὴν τάξιν ἔμπροσθεν τοῦ χάντακος τοὺς ἵππους,
κι' ὅπως αὐτοὶ ξεκίνησαν πεζοὶ μὲ τ' ἅρματά τους
50 ἀλαλαγμὸς ἀπέραντος τὸ χάραμ' ἀκουόνταν·
καὶ πρῶτοι παρατάχθηκαν 'ς τοῦ χάντακος τὴν ἄκρην
καὶ ὀπίσω τους ἡ ἄμαξαις· καὶ τάραχον ὁ Δίας
ὀλέθριον ἐσήκωσε καὶ ἀπὸ ψηλὰ ρανίδαις
αἱματωμέναις ἔσταζεν, ὅτ' εἶχε ἀποφασίσει
55 πολλαῖς γενναίαις κεφαλαῖς 'ς τὸν Ἅδη ν' ἀποστείλῃ.

Ἀλλὰ τοὺς Τρῶας ἔστησε 'ς τὸν ὄχθον τοῦ πεδίου
ὁ μέγας Ἕκτωρ καὶ μ' αὐτὸν ὁ θεῖος Πολυδάμας,
ὁ Αἰνείας, ὁποῦ ἐδόξαζαν ὡσὰν θεὸν οἱ Τρῶες,
ὁ Ἀγήνωρ μὲ τὸν Πόλυβον, οἱ τρεῖς Ἀντηνορίδαις,
60 ὁ Ἀκάμας, νέος 'π' ὤμοιαζε μὲ τοὺς ἐπουράνιους·
ὁ Ἕκτωρ μὲ τὴν κυκλωτὴν ἀσπίδα ἐπρομαχοῦσε·
κι' ὅπως τὸ ἀστέρι τὸ κακὸ μέσ' ἀπ' τὰ νέφη πάλιν,
ὁλόφωτο καὶ κρύβεται 'ς τὰ μαῦρα νέφη ὀπίσω,
ὁ Ἕκτωρ πότ' εὑρίσκονταν 'ς τοὺς πρώτους, νὰ προστάζῃ,
65 καὶ πότε 'ς τοὺς ὑστερινούς, καὶ 'ς τ' ἅρματά του ὅλος
ἔλαμπε σὰν ἡ ἀστραπὴ τοῦ αἰγιδοφόρου Δία.

Κι' ὅπως ἀντίκρυ θερισταί, 'ς ἀγρὸν ἀνδρὸς πλουσίου,
μέσα 'ς τὴν ἴσιαν αὐλακιὰ θερίζουν προχωρῶντας
κριθάρ' ἢ στάρι καὶ ἡ χεριαῖς πυκναῖς ὀπίσω πέφτουν,

70 ἔτσι ἀντιμέτωποι μὲ ὁρμὴν οἱ Δαναοὶ καὶ οἱ Τρῶες
σφαζόνταν καὶ τὴν ἄνανδρην ψυγὴν 'ς τὸν νοῦν δὲν εἶχαν·
ἡ μάχ' ἦτο ἰσοκέφαλη, καὶ αὐτούς, 'ποῦ ὡς λύκοι ἀφρίζαν,
ἡ Ἔρις ἡ πολύθρηνη χαιρόνταν νὰ τοὺς βλέπῃ,
ὅτι αὐτὴ μόνη τῶν θεῶν σιμά τους ἐστεκόνταν,
75 ἄλλος δὲν παρευρίσκονταν θεὸς ἀλλὰ καθίζαν
'ς τὰ μέγαρά τους ἥσυχοι κεῖ, 'ποῦ καθένας εἶχε
λαμπρὴν τὴν κατοικίαν του 'ς ταῖς φάραγγαις τοῦ Ὀλύμπου,
κι' ὅλοι τὸν μαυρονέφελον Κρονίδην κατακραῖναν
ὅτι 'ς τοὺς Τρῶας ἤθελε τὴν νίκην νὰ χαρίσῃ·
80 ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐλόγιαζεν ὁ ὕψιστος πατέρας
κ' ἐκάθονταν περήφανος ἀνάμερ' ἀπ' τοὺς ἄλλους,
τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα
καὶ τοῦ χαλκοῦ ταῖς ἀστραψιαῖς θωρῶντας καὶ τοὺς φόνους.
Κι' ὅσον ἀκόμη ἀνέβαινε τὸ ἅγιο φῶς τοῦ ἡλίου
85 ἔπεφταν καὶ τῶν δυὸ στρατῶν ἄνδρες πολλοὶ 'ς τὴν μάχην,
ἀλλ' ὅταν ἑτοιμάζεται νὰ φάγῃ ὁ ξυλοκόπος
'ς τὰ ὅρη, ἀφοῦ ἀπόκαμαν τὰ χέρια του νὰ σχίζουν
δένδρα μεγάλα κ' ἔφθασεν εἰς τὴν ψυχήν του ὁ κόρος,
καὶ ὁ πόθος τῆς γλυκειᾶς τροφῆς τὸν νοῦν του κυριεύει,
90 τότε οἱ γενναῖοι Δαναοὶ ταῖς φάλαγγαις ἐσπάσαν

Ι. ΠΟΛΥΛΑΣ

19 Μαρτίου

Δὲν ἔμεινε περισσότερον ἀπὸ δύο μῆνας εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας ὁ ταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ κ. Κωνσταντῖνος Βοῦλτσος. Καὶ ὅμως τὴν ἑβδομάδα αὐτὴν ποῦ ἀντικατεστάθη, λαβὼν συνταγματικὴν ἄδειαν ἵνα ἐκτεθῇ εἰς τὴν πατρίδα του κατὰ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς, αἱ ἐφημερίδες ὅλαι, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς ἀποχρώσεως, τῷ ἔπλεξαν ὄχι μόνον τὰ ἄριστα τῶν ἐγκωμίων, ἀλλὰ καὶ τὰ δικαιότατα. Ἀφῆκεν «ἴχνη διαβάσεως» σημαντικά, ἡ δὲ ὀλιγοχρόνιος ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ δρᾶσίς του ἀπέδειξεν ὁποίου τῷ ὄντι διευθυντοῦ ἔχουν ἀνάγκην αἱ Ἀθῆναι, διὰ νὰποκτήσουν ταχέως τὴν χροιὰν ἐκείνην τῆς εὐρωπαϊκῆς πόλεως, ἡ ὁποία ταῖς λείπει μεθ' ὅλας φεῦ! τὰς εὐρείας λεωφόρους καὶ τὰ καλλιμάρμαρα κτίρια... Μεγάλα πράγματα δὲν ἔκαμεν, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ κάμῃ ὁ κ. Βοῦλτσος· ναί. Ἀλλ' ἀκριβῶς αὐτῶν τῶν μικρῶν καὶ ἀσημάντων,—διὰ τὰ ὁποῖα ὄμως καὶ χαρακτὴρ ἀπαιτεῖται καὶ θέλησις καὶ ἀνεξαρτησία καὶ προσπάντων φιλοκαλία,—ἔχομεν σήμερον ἀνάγκην, ἀφ' οὗ δόξα τῷ Θεῷ δὲν στερούμεθα ὁπωσδήποτε τῶν μεγάλων καὶ σημαντικῶν. Ἡ κομψὴ ἐνδυμασία μιᾶς γυναικὸς τοῦ κόσμου γνωρίζετε καλὰ ὅτι δὲν συντελεῖται μόνον μὲ τὰ βαρύτιμα ὑφάσματα, μὲ τὸν χρυσὸν καὶ τοὺς ἀδάμαντας· καὶ ὅτι, διὰ νὰποκτήσῃ τὸν ἰδιαίτερον ἐκεῖνον χαρακτῆρα τῆς κομψότητος καὶ τῆς φιλοκαλίας, ἔχει κυρίως ἀνάγκην τῆς καταλλήλου διευθετήσεως τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον δίδει ὅλην τὴν λάμψιν πολλάκις ἓν ἀντικείμενον εὐτελὲς καὶ εὐαπόκτητον.

Τὸ τραμ νὰ σταματᾷ ὀλίγα μέτρα μακρότερον τοῦ τόπου ὅπου ἐσταμάτα μέχρι τοῦδε,—οἱ παντοπῶλαι νὰ κατέχουν ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου μερικὰ ἑκατοστὰ ὀλιγώτερον ἐκείνων τὰ ὁποῖα κατεῖχον μέχρι τοῦδε, — ἡ ἀκοσμία τῶν σταυρῶν, ὡς ἀλεξιτηρίων κατὰ τοῦ ἀπηγορευμένου... διὰ ροπάλου, νὰ λείψῃ, — αἱ ἄμαξαι νὰ σταθμεύουν ὄχι εἰς ὅλα τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα ἐστάθμευον ἕως τόρα,—τὰ προγράμματα καὶ αἱ εἰδοποιήσεις νὰ μὴ τοιχοκολλῶνται παντοῦ μὲ τὴν προτέραν ἀχαλίνωτον ἐλευθερίαν, — ἰδοὺ μερικὰ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διέταξε καὶ ἐφήρμωσεν ὁ κ. Βοῦλτσος. Διέταξεν ἀκόμη καὶ ἄλλα, χωρὶς νὰ προφθάσῃ νὰ τὰ ἐφαρμόσῃ, ἄλλα καὶ αὐτὰ δὲν θὰ σᾶς ἐφαίνοντο σπουδαιότερα καὶ μεγαλοφυέστερα. Καὶ ὅμως ποῖος θὰ ἠρνεῖτο ὅτι μία τοιαύτη σειρὰ ἁπλῶν καὶ εὐκόλων διατάξεων θὰ προσέδιδεν εἰς τὴν εὐνουμένην πόλιν τὴν χροιὰν ἐκείνην τοῦ εὐρωπαϊσμοῦ, τὴν ὁποίαν — καλῶς ἢ κακῶς ἀδιάφορον, — ὅλοι ἐπιζητοῦμεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν. «Ἡ μάνα μου μ' ἐγέννησεν ὑπομονητικὸν» εἶπεν εἰς ἕνα ρέπορτερ ὁ τέως διευθυντής· ἀλλὰ παρέλειψε νὰ εἴπῃ ἐκ μετριοφροσύνης ὅτι τὸν ἐγέννησε καὶ φιλοπρόοδον καὶ φιλόκαλον καὶ φίλεργον. Ὁ νέος διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας, ὁ κ. Μπαϊρακτάρης, ὁ τρόμος τῶν λωποδυτῶν καὶ τῶν ταραξιῶν, ἔχει ἄλλα ἐπίζηλα προσόντα, ἡ δὲ παρουσία του εἰς τὴν Ἀστυνομίαν εἶνε ἀπαραίτητος κατὰ τὰς τόσον ταραχώδεις ἡμέρας τῶν ἐκλογικῶν ὀργίων. Ἀλλ' ὅσον εἶνε ἀναγκαία ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια, ὑπὸ τὴν χονδροτέραν σημασίαν, ἄλλο τόσον εἶνε ἀναγκαία καὶ ὑπὸ τὴν λεπτὴν ἐκείνην, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ ὁ κ. Βοῦλτσος. Διὰ τοῦτο τὸ παράδειγμά του κανεὶς Διευθυντὴς δὲν εἶνε συγχωρημένος νὰ παραβλέψῃ.

Γρ. Ξ.

ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΑΔΕΛΦΕΣ ΤΗΣ ΓΙΟΡΚΗΣ[1]

Διήγημα *Κ. Ντίκενς*.—Μετάφρ. *Ξενητεμένου*.

«Πόσο καλλίτερα, εἶπεν ἐπὶ τέλους, ν' ἀποφεύγατε ὅλες αὐτὲς τὶς σκέψεις καὶ τύχες, καὶ στὸ εἰρηνικὸ καταφύγιο τῆς ἐκκλησίας ν' ἀφιερώνατε στὸν οὐρανὸ τὴ ζωή σας! Ἡ βρεφική, ἡ παιδικὴ ἡλικία, ἡ ἀκμὴ τῆς νεότητος καὶ τὰ γεράματα μαραίνονται τόσο γοργά, ὅσο φθάνει τὸ ἕνα τὸ ἄλλο. Συλλογισθῆτε πῶς ἡ σκόνη ἡ ἀνθρώπινη κατρακυλᾷ στὸν τάφο, καὶ στρέφωντας σταθερὰ τὰ πρόσωπά σας στὸ σημεῖο ἐκεῖνο, ν' ἀποφεύγετε τὰ σύννεφα ποῦ ὑψόνονται ἀπὸ τὶς ἡδονὲς τοῦ κόσμου, καὶ ἀπατοῦν τὰς αἰσθήσεις τῶν λατρευτῶν τους. Τὸ κάλυμμα, κόρες, τὸ κάλυμμα!

— Ποτέ! ἀδελφές, ἔκραξεν ἡ Ἀλίκη. Μὴ ἀνταλλάξετε τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα τ' οὐρανοῦ, καὶ τὴ δροσιὰ τῆς γῆς, καὶ ὅλα τὰ ὡραῖα πράματα π' ἀναπνέουν στὴ Φύση γιὰ τὸ ψυχρὸ μοναστῆρι καὶ τὸ κελλί. Τῆς Φύσης τὰ δῶρα εἶνε τὰ καθαρὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς, καὶ μποροῦμε νὰ τ' ἀπολαύωμε χωρὶς ἁμαρτία μαζύ. Τὸ ν' ἀποθάνωμεν εἶνε ἡ βαριὰ μας μοῖρα. Ἀλλ' ὤ! ἂς ἀποθάνωμε μὲ ζωὴ τριγύρω μας· ὅταν ἡ κρύες μας καρδιὲς παύσουν νὰ κτυποῦν, ἂς πάλλουν σιμὰ θερμὲς καρδιές. Ἀφῆστε τὴν ὕστερη ματιά μας νὰ θωρῇ στὰ ὅρια ποῦ ὁ Θεὸς ἔβαλε στὸν λαμπρό του αἰθέρα, καὶ ὄχι σὲ τοίχους πέτρινους καὶ μαντάλια σιδερένια. Ἀγαπητές μου ἀδελφές, ἄστε νὰ ζήσωμε καὶ ν' ἀποθάνωμε μαζύ, ἂν θέλετε, σ' αὐτοῦ τοῦ πράσινου κήπου τὸ περίζωμα. Μόνο φεύγετε τὸ σκοτάδι καὶ τὴ θλίψη τοῦ μοναστηριοῦ καὶ θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς.

Τὰ δάκρυα ἔπεφταν ἄφθονα ἀπὸ τῆς κόρης τὰ μάτια, σὰν ἐτελείωσε τὴν παθητικὴ παράκλησή της, καὶ ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της στῆς ἀδελφῆς της τὰ στήθια.

— Παρηγορήσου, Ἀλίκη μου, εἶπεν ἡ πρώτη ἀδελφή, φιλῶντας τ' ὡραῖο μέτωπό της. Τὸ κάλυμμα δὲν θὰ ρίψῃ ποτὲ τὴ σκιά του στὴ νέα σου μορφή. Πῶς λέτε, σεῖς ἀδελφές. Γιὰ τὸν ἑαυτό σας μιλήσετε καὶ ὄχι γιὰ τὴ Ἀλίκην ἢ γιὰ μένα.

Οἱ ἀδελφὲς ὡς μὲ μιὰ συμφωνία ἔκραξαν πῶς ὁ κλῆρός των ἐρρίφθη μαζύ, καὶ πῶς ὑπῆρχαν κατοικίες εἰρήνης καὶ ἀρετῆς ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ μοναστηριοῦ.

— Πάτερ, εἶπεν ἡ πρώτη ἀδελφὴ κ' ἐσηκώθη μ' ἀξιοπρέπεια, ἀκούεις τὴν τελικὴν ἀπόφασή μας. Ἡ ἴδια εὐσεβὴς φροντίδα π' ἐπλούτησε τὸ Μοναστῆρι τῆς Ἁγίας Μαρίας καὶ μᾶς ἀφῆκε ὀρφανὲς στὴν ἁγία προστασία της, διέταξε πῶς καμμιὰ πίεση δὲν θὰ μας ἐγίνετο στὰς κλίσεις μας, ἀλλὰ πῶς θὰ εἴμαστε ἐλεύθερες νὰ ζοῦμε σύμφωνα μὲ τὴν ἐκλογή μας. Σᾶς παρακαλοῦμεν, ἂς μὴ τὸ ξανακούσωμε πειά. Ἀδελφές, πλησιάζει μεσημέρι· ἂς πᾶμε μέσα ὡς τὴν ἑσπέρα.

Μὲ μιὰ ὑπόκλιση στὸν ἀδελφόν, ἡ κόρη ἐσηκώθη καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸ σπίτι, χέρι μὲ χέρι μὲ τὴν Ἀλίκην· οἱ ἄλλες ἀδελφὲς ἠκολούθησαν.

Ὁ ὅσιος ἄνθρωπος ποῦ συχνὰ ταῖς παρέστησε τὸ ζήτημα πρίν, ἀλλὰ ποτέ του δὲν εἶχε ἀπαντήσει τόσο εὐθεῖα ἄρνηση, ἐπροχώρησε λίγη ἀπόσταση πίσω μὲ τὰ μάτια του σκυφτὰ στὴ γῆ, καὶ τὰ χείλη κινούμενα ὡσὰν σὲ προσευχή.

— Σταθῆτε, εἶπεν ὁ μοναχός, ὑψώνωντας τὸ δεξί του χέρι στὸν ἀέρα, καὶ ρίχνοντας μιὰ θυμωμένη ματιὰ μὲ τὴ σειρά, στὴν Ἀλίκη καὶ στὴν πρώτη ἀδελφή. Σταθῆτε κ' ἀκούσετε ἀπὸ μένα τί εἶνε αὐτὲς οἱ ἀναμνήσεις, ποῦ θὰ ἐθεωρεῖτε προσφιλέστερες ἀπὸ τὴν αἰωνιότητα, καὶ θὰ ἐξυπνᾶτε — ἂν κατὰ τύχη ἐκοιμοῦντο βαριά, μὲ τιποτένια παιχνίδια. Ἡ μνήμη τῶν γηΐνων πραγμάτων φορτώνεται στὴν ἄλλη ζωὴ μὲ πικρὴ ἀπογοήτευση, θλίψη, θάνατο· μὲ θλιβερὴ ἀλλαγὴ καὶ λύπη ψυχοφθόρο. Θἄλθῃ καιρὸς μιὰν ἡμέρα, ὅπου μιὰ ματιὰ στὰ ἄσκοπα αὐτὰ παιχνίδια θ' ἀνοίγῃ βαθειὲς πληγὲς στὶς καρδιὲς μερικῶν ἀπὸ σᾶς, καὶ θὰ κτυπᾷ στὸ ἐνδόμυχο τῆς ψυχῆς σας. Ὅταν φθάσῃ ἡ ὥρα ἐκείνη —καὶ θυμᾶστέ με, θὰ ἔλθῃ, —στρέψετε τότες ἀπὸ τὸν κόσμο ποῦ ἐγκολπώθητε, στὸ καταφύγιο ποῦ περιφρονήσατε. Εὑρέτε μου τότες τὸ κελλὶ ποῦ θἄνε κρυερώτερο ἀπὸ κεῖνο ποῦ φτιάνει ἡ ἑστία τῶν θνητῶν, σὰν θἄσθε σκοτισμένες ἀπὸ τὴ δυστυχία καὶ τὸν ἀγῶνα, καὶ κλάψετε κεῖ μέσα γιὰ τὰ ὄνειρα τῆς νιότης. Αὐτὰ τὰ πράγματα εἶνε τ' Οὐρανοῦ τὸ θέλημα, ὄχι δικό μου», εἶπεν ὁ ἀδελφός, χαμηλόνωντας τὴ φωνή του καθὼς παρατηροῦσε γύρω τὶς τρομασμένες ἀδελφές. «Ἡ εὐχή τῆς Παναγιᾶς μαζί σας, κόρες!»

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἔγινε ἄφαντος ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα· καὶ οἱ ἀδελφὲς εἰσῆλθαν βιαστικὰ μὲς στὸ σπίτι καὶ δὲν ξαναφάνησαν πειὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Μά, ἡ Φύση θὰ χαμογελᾷ κ' ἂν συνεφιάζουν οἱ παπάδες· καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ ἥλιος ἔφεγγε λαμπρός, καί τὴν ἄλλην, καὶ τὴν ἄλλην ἀκόμη. Καὶ στῆς αὐγῆς τὴ λάμψη ἢ τῆς ἑσπέρας τὴν ἠρεμίαν, οἱ πέντε ἀδελφὲς ἐπερπατοῦσαν πάλι, ἢ ἐργάζοντο, ἢ περνοῦσαν τὴν ὥρα σὲ εὔθυμη συνομιλία στὸ ἡσυχό τους περιβόλι.

Ὁ καιρὸς ἐπερνοῦσε σὰν παραμύθι ποῦ λέγει κανένας· πιὸ γλήγορα ἀλήθεια ἀπὸ πολλὰ παραμύθια ποῦ λένε, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κ' αὐτὸ φοβοῦμαι μήπως εἶνε ἕνα. Τὸ σπίτι τῶν πέντε ἀδελφῶν ἐστέκετο κεῖ ποῦ ἦτο, καὶ τὰ ἴδια δέντρα ἔρριχναν τὴν εὐχάριστη σκιά τους στοῦ κήπου τὸ χορτάρι. Οἱ ἀδελφὲς ἐπίσης ἦσαν ἐκεῖ, ὡραῖες σὰν πρῶτα, μὰ μιὰ ἀλλαγὴ εἶχεν ἔλθει στὴν κατοικία τους. Μερικὲς φορὲς ἄκουες ἐκεῖ τῆς πανοπλίας τὴν κλαγγή, καὶ ἐθωροῦσες τ' ἀχτινοβόλημα τῆς Σελήνης πάνω σὲ περικεφαλαῖες σιδερένιες. Καὶ ἄλλες φορὲς πάλι, ἄτια ἀποκαμωμένα ἐκεντοῦντο ὡς τὴν Αὐλόπορτα, καὶ μιὰ γυναικεία μορφὴ διαβαίνε ἔξω βιαστικά, σὰν νὰ ποθοῦσε νὰ ζητήσῃ πληροφορίες ἀπὸ τὸν κουρασμένο δρομέα. Μιὰ εὔθυμη συνοδεία ἀπὸ ἱππότες καὶ κυρίες ἔμειναν μιὰ νύκτα μὲς στοὺς τοίχους τοῦ Μοναστηριοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέρα ἐτράβηξαν τὸ δρόμο τους, μὲ δύο ἀπὸ τὶς ἀδελφὲς μαζύ. Τότες οἱ καβαλλάρηδες ἤρχοντο ὀλιγώτερο συχνά, καὶ ἐφαίνοντο νὰ 'φερναν ἄσχημα νέα, ὅταν ἔφθαναν, καὶ στὰ ὕστερα ἔπαυσαν νὰ ἔρχωνται ὅλως διόλου, καὶ χωρικοὶ μὲ κουρασμένα πόδια ἔμπαιναν μέσα στὴν Αὐλὴ μὲ τὸ ἡλιοβασίλεμα καὶ ἔκαμναν ἐκεῖ τὴν ἀποστολή τους κρυφά. Μιὰ φορὰ ἕνας δοῦλος ἐστάλθη βιαστικὰ στὸ Μοναστῆρι μὲς τὰ βαθειὰ τῆς νύκτας, κ' ὅταν ἦλθεν ἡ αὐγὴ ἠκούοντο φωνὲς θρήνου καὶ κλάψες, στῶν ἀδελφῶν τὸ σπίτι. Κι' ἀπὸ τότες μιὰ θλιβερὴ σιγὴ ἔπεσε πάνω του, καὶ ἱππότης ἢ κυρία, ἵππος ἢ πανοπλία δὲν ξαναφάνη τριγύρω του πειά.

Εἶταν ἕνα μαῦρο σκοτάδι στὸν αἰθέρα, καὶ ὁ ἥλιος ἔδυσε κάτω θυμωμένος χρωματίζων τὰ πλαδαρὰ σύννεφα μὲ τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς ὀργῆς του, ὅταν ὁ ἴδιος μαῦρος μοναχὸς ἐβάδιζε ἀργὰ μὲ χέρια σταυρωμένα, σὲ μιὰ πετροβολιὰ ἀπὸ τὸ μοναστῆρι. Ἕνας μαρασμὸς εἶχε πέσει πάνω στὰ δέντρα καὶ τοὺς θάμνους· καὶ ὁ ἄνεμος μετὰ πολὺ ἀρχινῶντας νὰ διακόπτῃ τὴν ἀφύσικη ἠρεμία ποῦ ἐβασίλευε ὅλη μέρα, ἐστέναζε βαριὰ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό, ὡσὰν νὰ προέλεγε μὲ λύπη τὶς καταστροφὲς τῆς ἐρχομένης θύελλας. Ἡ νυχτερίδα φτερούγιζε σὲ πετάσματα φαντασταικὰ στὸν βαρὺν ἀέρα, καὶ ἡ γῆ ἦτο σὲ κίνηση μὲ τὰ ἑρπετὰ ποῦ τά φερνε μπρὸς τὸ ἔνστικτό τους, νὰ πρίσκουνται καὶ νὰ παχαίνουν στὴ βροχή.

Δὲν ἦσαν πιὰ τοῦ μοναχοῦ τὰ μάτια γερμένα στὴ γῆ· ἦσαν στραμμένα μακριὰ καὶ ροβολοῦσαν ἀπὸ σημεῖο σὲ σημεῖο, ὡσὰν τὸ σκοτείνιασμα καὶ ἡ ἐρήμωση τῆς σκηνῆς εὕρισκαν ἀνταπόκριση στὰ ἴδιά του στήθια. Πάλι ἐσταμάτησε σιμὰ στῶν ἀδελφῶν τὸ σπίτι, καὶ πάλιν εἰσῆλθε μέσα ἀπὸ τὴν πίσω θύρα.

Ἀλλὰ δὲν ξανάκουσε πιὰ τὸν ἦχο τοῦ γέλιου, μήτε τὰ μάτια του συνάντησαν πιὰ τὶς ὡραῖες μορφὲς τῶν πέντε ἀδελφῶν. Ὅλα ἦσαν σιωπηλὰ καὶ ἔρημα. Οἱ κλῶνοι τῶν δέντρων ἦσαν γυρτοὶ καὶ σπασμένοι, καὶ τὸ χόρτο εἶχε μεγαλώσει μακριὰ καὶ ἄγριο· ἐλαφρὸ ποδάρι δὲν τὄχε πατήσει γιὰ μέρες καὶ μέρες πολλές.

Μ' ἀδιαφορία ἢ ἀφῃρημάδα ἑνὸς πολὺ συνειθισμένου στὴν ἀλλαγή, ὁ μοναχὸς εἰσέρρυσε στὴν οἰκία καὶ ἐμπῆκε μέσα σ' ἕνα χαμηλό, σκοτεινὸ δωμάτιο. Τέσσερες ἀδελφὲς ἐκάθουνταν ἐκεῖ. Ἡ μαύρη φορεσιά τους ἔκαμνε τὰ ὠχρὰ πρόσωπά τους λευκότερ' ἀκόμα, καὶ ὁ καιρὸς καὶ ἡ θλίψη εἶχαν κάμει μεγάλη φθορά. Ἦσαν ἀκόμη θεωρητικές, ἀλλὰ τὸ ρόδισμα καὶ ἡ σεμνότης τῆς καλλονῆς ἐχαθῆκαν.

Καὶ ἡ Ἀλίκη; — ποῦ ἦταν ἐκείνη; Στοὺς οὐρανούς!

Ὁ μοναχὸς—καὶ αὐτὸς ὁ μοναχὸς—θὰ αἰσθάνετο κάποια λύπη ἐδῶ· γιατὶ ἦτο καιρὸς πολὺς ἀφότου συναντήθησαν αὐτὲς οἱ ἀδελφές, καὶ στῆς χλωμιασμένες μορφὲς τους ἦσαν αὐλάκια ποῦ χρόνια δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ νιάσουν ποτέ. Ἐκάθισε σιωπηλός, καὶ ταῖς ἔνευσε νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν ὁμιλία τους.

— Ἐδῶ εἶνε, ἀδελφές, εἶπεν ἡ πιὸ ἡλικιωμένη κυρία μὲ φωνὴ τρεμουλιαστή. Δὲν κράτησα ποτὲ νὰ τὰ κυττάξω ἀπὸ τότες, καὶ τώρα κατηγορῶ τὸν ἑαυτό μου γιὰ τὴν ἀδυναμία μου. Καί τί εἶνε στὴν μνήμη της ποῦ ἔπρεπε νὰ δειλιοῦμε; Τὸ νὰ θυμούμαστε τὴς παληὲς ἡμέρες θὰ εἶνε ἀκόμη ἡ σεμνότερη χαρά μας.

Παρετήρησε τὸ μοναχὸ καθὼς μιλοῦσε, καὶ ἀνοίγωντας ἓν' ἁρμάρι, ἔβγαλεν ἔξω τοὺς πέντε καμβάδες τελειωμένους πρὸ πολλοῦ.

Τὸ βῆμά της ἦτο σταθερό, μὰ τὸ χέρι της ἔτρεμε σὰν ἔπιασε τὸ τελευταῖο, καὶ ὅταν τὰ αἰσθήματα τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ἐφάνησαν στὴν ὄψη τους, τὰ κρατημένα δάκρυά της ξεχείλησαν, καὶ ψιθύρισε μὲ κλάμματα:

— Ὁ Θεὸς νὰ την εὐλογήσῃ!

Ὁ μοναχὸς ἐσηκώθη καὶ ἐπροχώρησε πρὸς αὐτές. «Αὐτὸ ἦτο σχεδὸν τὸ τελευταῖο πρᾶγμα ποῦ ἄγγισε ὑγιής», εἶπε μὲ χαμηλὴ φωνή.

Ναί, ἔκραξεν ἡ πιὸ ἡλικιωμένη κυρία, κλαίωντας πικρά.

Ὁ μοναχὸς ἔστρεψε στὴ δεύτερη ἀδελφή.

«Τ' ὡραῖο παλλικάρι ποῦ κύτταξε στὰ δικά σου τὰ μάτια καὶ ἐκρεμάστη σ' αὐτὴ τὴν πνοή σου, σὰν σε πρωτῶδε νὰ σύνδεσῃ σ' αὐτὸ τὸ ἐργόχειρο, κεῖται θαμμένο σὲ μιὰ πεδιάδα ποῦ τὸ χορτάρι της εἶνε κόκκινο ἀπὸ αἷμα. Τὰ κομμάτια τῆς πανοπλίας π' ἄστραφτε λαμπερὴ μιὰ φορὰ κεῖνται σκουριασμένα στὸ χῶμα, καὶ τόσο λίγο μπορεῖς νὰ τὰ διακρίνῃς γιὰ δικά του, ὅσο τὰ κόκκαλα ποῦ σωριάζονται στὴ γῆ».

Ἡ κυρία ἀναστέναξε καὶ ἐσύστρεψε τὰ χέρια της.

«Οἱ τρόποι τῆς αὐλῆς, ἐξακολούθησε—στρεφόμενος στὶς δύο ἄλλες ἀδελφές, σᾶς ἔσυραν ἀπὸ τὴν εἰρηνική σας κατοικία, σὲ σκηνὲς ὀργίων καὶ λαμπρότητος. Οἱ ἴδιοι τρόποι καὶ ἡ ἀκοίμητη φιλοδοξία ὑπερηφάνων καὶ ἀγερώχων ἀνθρώπων σᾶς ἔστειλαν πίσω χηρεμένες κόρες καὶ ταπεινωμένες ἐξόριστες. Λέγω ἀλήθεια;»

Τὰ κλάμματα τῶν δύο ἀδελφῶν ἦσαν ἡ μόνη ἀπάντηση.

«Ὀλίγη ἀνάγκη εἶνε, εἶπεν ὁ μοναχὸς μὲ βλέμμα ποῦ 'χε ἔννοια, νὰ ξοδεύετε τὸν καιρό σας ἄδικα σὲ παιχνιδάκια ποῦ θ' ἀναστήσουν τὰ ὠχρὰ φάσματα τῶν ἐλπίδων στὰ περασμένα χρόνια. Θάψετέ τα, σωριάσετε τιμωρία καὶ ἀπονέκρωση πάνω τους, κρατεῖτέ τα χαμηλὰ καὶ ἂς γενῇ τὸ μοναστῆρι τάφος τους».

Οἱ ἀδελφὲς ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρες γιὰ νὰ το σκεφθοῦν. Κ' αἰσθάνθησαν τὴν νύχτα κείνη σὰν πῶς τὸ κάλυμμα ἦτο ἀλήθεια τὸ ἁρμόδιο σάβανο γιὰ τὶς νεκρὲς χαρές τους.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

[1] Ἴδε σελ. 91.

Η ΥΠΕΡΕΙΑ ΕΝ ΦΕΡΑΙΣ[1]

Δεξιόθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ Βελεστίνου εἰς τὸ πόλισμα ῥέουσι τάφθονα ὕδατα τῆς Ὑπερείας. Ἐπὶ τοῦ διαγράμματος τοῦ χαραχθέντος ὑπὸ τοῦ Ῥήγα εὕρηται ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἡ ἐπιγραφὴ «Μύλοι μὲ μαρμαρόκτιστα ὑδραγωγ[εῖα].» Σημειοῦνται δὲ δι' ἀστερίσκων δεκατρεῖς τοιοῦτοι μύλοι. Ἦτο δὲ φυσικώτατον νὰ γείνῃ ἐκ παλαιῶν χρόνων χρῆσις τῶν ἀειρρόων τῆς φεραίας πηγῆς ναμάτων πρὸς κίνησιν μύλων. Καὶ πράγματι ἤδη ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος εὑρίσκομεν ἀναφερόμενα τὰ λεγόμενα **μυλοτόπια** τοῦ Βελεστίνου[2], ἅτινα ῥητῶς ἀναγράφεται, ὅτι ἦσαν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀφιερωμένα ὑπὸ τῆς βυζαντιακῆς βασιλείας εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Δημητριάδος, εἰς ἣν ὑπέκειτο ὁ Βελεστῖνος. Καὶ τὰ μὲν μαρμαρόκτιστα ὑδραγωγεῖα τάναφερόμενα ὑπὸ τοῦ Ῥήγα ἦσαν πάντως λείψανα τῆς ὑδραυλικῆς μερίμνης τῶν ἀρχαίων, διοχετευσάντων τὰ ὕδατα τῆς Ὑπερείας πρὸς ἄρδευσιν τῶν κηπίων τῶν Φερῶν καὶ λίκρινωμεν ἐκ τῶν περισωθέντων τεμαχίων, μεγάλοι μαρμάρινοι ὀγκόλιθοι, ἐπιμελῶς κατειργασμένοι καὶ λελεασμένοι, φέροντες βαθεῖαν πρὸς τὰ ἔσω κοιλότητα, δι' ἧς ἔρρεε τὸ διαυγὲς τῆς κρήνης ὕδωρ, ἀσκεπεῖς δὲ μένοντες πιθανῶς ἄνωθεν. Καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ὑδραγωγεῖον τῶν ἀρχαίων Φερῶν. Οἱ δὲ ὑπὸ τῶν περισσῶν ἐκείνων ὑδάτων κινούμενοι μύλοι, ὄντες μέχρι πρὸ τριῶν ἐτῶν ὅσοι καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Ῥήγα, δὲν χρησιμεύουσι νῦν πάντες πρὸς ὃν τότε καὶ ἐν νεωτέροις χρόνοις σκοπόν. Εἰς τὸ σύριγμα τοῦ πλησίον τοῦ Βελεστίνου διερχομένου σιδηροδρόμου ἀντιαποκρίνεται τὸ σύριγμα τοῦ ἀτμομύλου, ὃν ἵδρυσαν ἐν τῷ πολίσματι βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας δύο εὐφυεῖς Ἀργεῖοι, οἱ ἀδελφοὶ Γιαννόπουλοι, ὧν ὁ ἕτερος εἶνε σήμερον καὶ δήμαρχος Φερῶν. Ἡ δ' εἰςαγωγὴ τοῦ ἀτμοῦ κατέστησε μὲν ἀχρήστους τοὺς πλείστους τῶν ὑδροκινήτων ἐκείνων μύλων τοῦ Βελεστίνου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη καὶ νὰ ματαιώσῃ τὴν πρὸς ἄλλους σκοπούς χρησιμοποίησιν τοῦ ἀφθόνου ὕδατος· διό τινες τῶν μύλων, ἐκμισθωθέντες ὑπὸ ἐπιτηδείων Πελοποννησίων ἢ Μακεδόνων, μετεβλήθησαν εἰς ἐργοστάσια, ἐν οἷς κατασκευάζονται **σκουτιὰ** ἢ διαπρίονται ξύλα.

Ἀκολουθῶν δέ τις τὸν ῥοῦν τῶν ὑδάτων ἢ βαίνων διὰ τῆς εὐθὺς εἰς τὸ Βελεστῖνον ἀγούσης λεωφόρου φθάνει μετὰ πορείαν ὀλίγων λεπτῶν εἰς τὸ ἐπιφανέστατον σημεῖον τῆς πολίχνης, τὴν Ὑπέρειαν κρήνην, ἥτις καὶ τῶν ἀρχαίων Φερῶν κατεῖχε τὸ μέσον κατὰ τὸν γεωγράφον Στράβωνα[1]. Ὑπέρειαι ἀπὸ Ὑπέρητος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐκαλοῦντο πολλαὶ πηγαὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Τὴν δὲ τῶν Φερῶν εὑρίσκομεν ἀναφερομένην τὸ πρῶτον κατὰ τὸν πέμπτον π. Χ. αἰῶνα παρὰ τῷ Πινδάρῳ[2] καὶ τῷ Σοφοκλεῖ[3]. Ἐσφαλμένως δ' ὑπετέθη ὑπό τινων, ὅτι ἀναφέρεται ἤδη ἡ φεραία Ὑπέρεια ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου.

Ἐπειδὴ δὲ παρά τε τῷ Πινδάρῳ καὶ τῷ Σοφοκλεῖ ἡ Ὑπέρεια προσονομάζεται **κρήνη**, δικαιοῦμαι, πιστεύω, νὰ ἐκφράσω τὴν εἰκασίαν, ὅτι ἤδη ἔκτοτε τὸ **θεοφιλέστατον νᾶμα**, ὡς ἐκάλει τὸ ὕδωρ αὐτῆς ὁ Σοφοκλῆς, δὲν ἐχύνετο εἰκῇ ἀπὸ τῶν βράχων, ἀλλ' ὁ ἔκρους τῶν ὑδάτων ἐγίνετο ἀπὸ κρουνῶν τεχνητῶν. Κατὰ ταῦτα δὲ ἡ τέχνη συνετέλεσεν εἰς ἐπαύξησιν τῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς θελγήτρων ἤδη πρὸ τῶν χρόνων τῆς ἐν Φεραῖς τυραννίδος. Ἴσως δὲ οἱ τύραννοι οἱ κατὰ τάνωτέρω ῥηθέντα κατασκευάσαντες τὰ λιθόκτιστα ὑδραγωγεῖα περιεκόσμησαν καὶ τὴν λίμνην τὴν ἐκ τῶν ὑδάτων τῆς κρήνης σχηματιζομένην, περιβαλόντες αὐτῆς τὰς ὄχθας δι' ἐντέχνου κρηπιδώματος, οἷον πάντως πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὑπάρχον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ὅτι δὲ ἀπὸ κρουνῶν ἐχύνετο τὸ ἐκ τῶν βράχων ἐκρέον ὕδωρ γίνεται δῆλον καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῶν Φερῶν, ἐφ' ὧν ἡ Ὑπέρεια κρήνη εἰκονίζεται ὡς ποταμὸς ἐκχυνόμενος ἀπὸ τοῦ στόματος κεφαλῆς λέοντος. Ἴσως δὲ εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ὑπερείας ἀναφέρεται καὶ τὸ ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν Φερῶν χάραγμα τοῦ ἐμπροσθίου ἡμίσεος ἵππου ἐξέχοντος ἐκ τῶν βράχων· ἐσχετίζετο δ' ἄλλως καὶ ὁ ἵππος πρὸς τὸν Ποσειδῶνα τὸν πατέρα τοῦ ἐπωνύμου τῆς κρήνης Ὑπέρητος[1]. Εἶνε δὲ τὰ τοιαῦτα νομίσματα ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων τῶν Φερῶν, ἀνερχόμενα καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος, ἤτοι κατὰ δεκάδας ὅλας ἐτῶν παλαιότερα τοῦ τυράννου Ἰάσονος.

Συστάδες δένδρων θαλερῶν σκιάζουσι σήμερον τὴν σχεδὸν τετράγωνον λίμνην τὴν σχηματιζομένην ἐκ τῶν ὑδάτων τῆς ἀειρρόου πηγῆς, ἔχουσαν πλάτος μὲν ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μέτρων 52,70, μῆκος δὲ ἀπὸ Α. πρὸς Δ. 39,80. Ἀπὸ ἰκανῶν ὀπῶν καταρρέει τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν βράχων ἀέναον εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην δεξαμενήν, ἥτις εἶχε τὸν Σεπτέμβριον, ὅτ' ἐπεσκέφθην τὸν Βελεστῖνον, βάθος ἑξήκοντα περίπου ἑκατοστῶν. Φιλοτίμῳ δὲ μερίμνῃ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς περιβάλλεται ἡ λίμνη ὑπὸ ἱκανῶς εὐσταλοῦς κρηπιδώματος, ἀποτελουμένου ἐξ ἀρχαίων μαρμάρων, οἷα ἄλλως καὶ κατὰ τὴν τρίτην ἤδη δεκάδα τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος περιέβαλλον ἐν μέρει αὐτήν[1]. Ῥαδδωτὸς μιναρὲς ἀλειτουργήτου τὴν σήμερον τζαμίου, οἷοι καὶ ἄλλοι ὑψοῦνται ἐν τῇ πόλει, ἀνατείνει εἰς τὰ ὕψη τὴν αἰχμηρὰν αὐτοῦ κορυφὴν ἐν ὡραίᾳ ἀντιθέσει τῆς λευκῆς αὐτοῦ χροιᾶς πρὸς τὸ μόλις που ὑπόγλαυκον ὕδωρ, ἐν ᾧ κατοπτρίζεται, καὶ πρὸς τὸ χλωρὸν φύλλωμα τῶν ἐγγὺς που βλαστανόντων δένδρων. Αὐξάνει δὲ τὸ γραφικὸν τοῦ θεάματος ἡ ποικίλη στολὴ τῶν γυναικῶν τοῦ Βελεστίνου ἐρχομένων νὰ πληρώσωσι τὰς στάμνας αὐτῶν ἐκ τῆς λίμνης. Οὐδ' ἔχουσί τι νὰ φιβηθῶσιν, ἐν ᾧ ῥητῶς μαρτυρεῖ ὁ Ἄγγλος Leake ἐν τῇ περὶ τῆς βορείας Ἑλλάδος συγγραφῇ αὐτοῦ τῇ δημοσιευθείσῃ τῷ 1835, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ αἱ Ἑλληνίδες τοῦ Βελεστίνου οὐδεμίαν ἐποιοῦντο χρῆσιν τοῦ ἄλλως ἀρίστου ὕδατος τῆς κρήνης, ἀρκούμεναι εἰς τὰ ἐν τοῖς οἴκοις φρέατα, ἐκ φόβου τῶν Ὀθωμανῶν, οἵτινες ἦσαν πολὺ πολυαριθμότεροι ἐν τῇ πόλει[2].

Ἡ πρὸς τὴν φύσιν ὑπέροχος ἀγάπη τῶν ἀρχαίων ἤγαγεν εἰς τὸν μῦθον, ὅτι ὁ ἐπώνυμος τῆς Ὑπερείας, ὁ Ὑπέρης, κατῴκει ἄνωθεν τῆς κρήνης τῆς ἀπ' αὐτοῦ κληθείσης[3]. Ὁ δὲ περίοικος λαὸς τῆς σήμερον ἐλησμόνησε τόν τε Ὑπέρην καὶ τὴν Ὑπέρειαν καὶ καλεῖ τὴν κρήνην Κεφαλόβρυσον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὀνομάζονται **κεφαλάρια** αἱ πηγαί. Καὶ ὅμως, ἐν ᾧ τὸ νέον ὄνομα τῆς κρήνης οὐδένα πλέον ἀνακαλεῖ μῦθον, ἐκ τῆς εὐρείας τοῦ λαοῦ φαντασίας ἀνεβλάστησεν ὡραία παράδοσις ἀποζημιοῦσα ἡμᾶς ἐντελῶς διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομένων μύθων. Ἡ παράδοσις μεταθέτει τὴν ἀνάβλυσιν τῆς πηγῆς εἰς χρόνους ἀρχαίους καὶ ἀμνημονεύτους, καὶ ὅμως ἡ ἀρχαιότης αὕτη ἡ ἀχρονολόγητος δὲν εἶνε ἡ ἀπωτάτη, ἡ μετεωρίζομένη εἰς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς καὶ ἥρωας, τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὸν Ὑπέρην, ἀλλ' εἶνε ἡ ἀρχαιότης ἡ προσιτὴ εἰς τὸν νέον ἑλληνικὸν λαὸν τὸν μὴ δυνάμενον νὰ χρονολογήσῃ τι ἀπωτέρω τῶν βαρυνάντων τὸ ἔθνος χρόνων, ὧν ὑπῆρξαν δι' αὐτὸ ἀμέτρητοι, εἰς τὸ χάος τῶν αἰώνων κρυπτόμεναι αἱ πικραὶ ἡμέραι. Ἡ σκηνὴ ὑπόκειται ἀορίστως ἐν ταῖς θλιβεραῖς ἐκείναις ἡμέραις, καὶ ἴσως ἡ παράδοσις περὶ τῆς μυστηριώδους ἀρχῆς τῆς πηγῆς καὶ τῆς μετ' αὐτῆς συνδεομένης ὠμότητος τῆς τυραννίδος ἦτο τὸ κυριώτατον αἴτιον τῆς ποιήσεως, ὑφ' ἧς ἔμαθεν ἐμποδιζομένας νὰ κατέρχωνται πρὸς τὴν λίμνην τὰς γυναῖκας τοῦ Βελεστίνου ὁ Leake, ὅστις ἠγνόει τὴν περὶ τῆς Ὑπερείας παράδοσιν τῶν Βελεστινιωτῶν.

«Εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, μοῦ διηγήθη ὁ συνοδεύων με ἀφελὴς ἱερεύς, ἔβοσκεν ἕνας τσοπάνης τὸ ποίμνιό του εἰς τὰ βουνὰ ἐδῶ γύρω, εἰς τὴν Μαλούκαν καὶ πέρα. Ἦταν καλοκαῖρι καὶ διψοῦσαν τὰ ζῷα. Ἔξαφνα βλέπει μίαν ἡμέρα ὅτι τὰ γίδια του ἐφαίνονταν ποτισμένα. Ποῦ καὶ πῶς δὲν εἴξευρεν. Ἐπρόξεξε τὴν ἄλλην ἡμέρα, καὶ εἶδε τὸν τράγον νὰ σκύψῃ χαμηλὰ 'στὴν γῆ. Εἶχε βρῆ νερὸ καὶ ἔπινεν, ἔπινεν ἀχόρταγα. Βάζει ταὐτὶ ὁ πιστικὸς 'ςτὴν γῆ ἐκεῖ ποῦ εἶδε σκυμμένον τὸν τράγο, καὶ ἀκούει νὰ κοχλάζῃ νερό. Κανεὶς δὲν εἴξευρεν ἀπὸ ποῦ ἤρχουνταν ἐκεῖνο τὸ νερὸ τὸ κρυμμένο καὶ ποῦ ἐπήγαινεν. Ἤθελε νὰ το κρατήσῃ κ' ἐκεῖνος μυστικό. Ἀλλὰ ἐκεῖ 'ποῦ ἔσκυψε κι' αὐτὸς νὰ πιῇ, τοῦ πέφτει 'ςτὸ νερὸ ἡ φλογέρα. Σὲ λίγες μέρες ἡ φλογέρα του εὑρέθηκε κάτω 'ςτὸν πλάτανο (εἰς τὸν πλάτανον παρὰ τὴν λίμνην τῆς Ὑπερείας). Τὸ μαθαίνει ὁ ἀγᾶς. Ζητᾷ νὰ μάθῃ ποιανοῦ ἦταν ἡ φλογέρα καὶ πῶς εὑρέθηκε ἐκεῖ. Μαθαίνει ἀπὸ τὰ πολλὰ πῶς ἡ φλογέρα ἦταν τοῦ τσοπάνη. Διατάζει νὰ τοῦ τον φέρουν 'μπροστά του. Τὸν ἐξετάζει καὶ μαθαίνει πῶς τοῦ ἔπεσεν ἡ φλογέρα ἐκεῖ 'ποῦ ἔσκυψε νὰ πιῇ ἀπὸ τὸ νερὸ ποῦ εἶχεν εὕρει τὸ τραγί. Ὁ ἀγᾶς 'θέλησε νὰ μάθῃ κι' αὐτὸς τὴν πηγὴ γιὰ νὰ φέρῃ τὸ νερὸ 'ςτὸ παλάτι του. Στέλνει τὸν τσοπάνη συντροφεμμένο μὲ δύο ἀραπάδες 'ςτὸ βουνό, κ' ἐκεῖ τους δείχνει ἐκεῖνος τὴν πηγὴ 'ποῦ εἶχε πέσει ἡ φλογέρα. Οἱ ἀραπάδες ἔρχονται καὶ τὸ λένε τοῦ ἀγᾶ, ἀφ' οὗ πρῶτα ἐσκότωσαν τὸν τσοπάνη, ὅπως τους εἶχε διατάξει ὁ ἀγᾶς. Σὲ λίγο βρέθηκαν καὶ οἱ ἀραπάδες σκοτωμένοι γιατὶ ἔτσι διάταξε ὁ ἀγᾶς. Ἔμεινε 'κεῖνος μονάχος νὰ το ξέρῃ ποῦ ἦτον τὸ κεφαλάρι. Ἔπειτα 'πέθανε κι' ἐκεῖνος χωρὶς νὰ το 'πῇ κανενός. Γι' αὐτὸ κανεὶς ἀκόμη ὡς τὰ σήμερα δὲν το ξέρει ποῦ πρωτοβγαίνει τὸ νερὸ 'ποῦ χύνεται ἀπ' τοὺς βράχους κοντὰ 'ςτὸν πλάτανο.»

Ὁ ἱερεὺς ἐτελείωσε τὴν διήγησιν, ἐν ᾧ τὸ νερὸ 'ποῦ ἐχύνετο ἀπ' τοὺς βράχους κοντὰ 'ς τὸν πλάτανο, τὸ θεοφιλέστατον νᾶμα τῆς Ὑπερείας, ἐκελάρυζεν ἀκόμη ἐκεῖ πλησίον, ἐκελάρυζε διαρκῶς, κηλοῦν ἡμῶν τὰ ὦτα καὶ ῥέον περαιτέρω, ὅπως ἀρδεύσῃ τοὺς κήπους καὶ κινήσῃ τοὺς μύλους καὶ τὰ ἐργοστάσια, καὶ, τρεπόμενον ἔπειτα μακρὰν ὁδὸν μεταξὺ Βελεστίνου καὶ Ῥιζομύλου, χυθῇ μετὰ δίωρον ῥοῦν εἰς τὴν Βοιβηΐδα λίμνην, πρὸς βορρᾶν τῶν Φερῶν.

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

[1] Ἀπόσπασμα τῆς ἐν τῷ Παρνασσῷ ἀναγνωσθείσης μελέτης τῆς ἐπιγραφομένης «Ἡ πατρὶς τοῦ Ῥήγα».

[2] Μιχαὴλ Πανάρετος ὁ ἐπίσκοπος Δημητριάδος δωρεῖ εἰς τὴν κατὰ τὸ θέαα Δρυανουδαίνης ἐν Θεσσαλίᾳ πατριαρχικὴν μονὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου τῆς Νέας Πέτρας ἀπὸ τῶν ὅλων μυλοτοπίων, ὧν κέκτηται καὶ δεσπόζει καὶ νέμεται ἐξ ἀμνημονεύτων ἤδη χρόνων ἢ κατ' ἐμὲ ἀγιωτάτη ἐπισκοπὴ Δημητριάδος ἐν τῷ θέματι τοῦ Βελεστίνου διακειμένων μυλοτόπιον ἕν, οἷον ἀρεσθῇ καὶ ἐκλέξηται ὁ διαληφθεὶς πανευγενέστατος Κομνηνὸς κὺρ Ἰωάσαφ ὁ Μαλιασηνὸς, ὁ κτήτωρ τῆς, ὡς εἴρηται, σεβασμίας καὶ ἱερᾶς μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου, ὡς ἂν δι' οἰκείων κόπων, ἐξόδων τε καὶ ἀναλωμάτων αὐτοῦ ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνεγείρῃ μυλικὸν ἐργαστήριον, καὶ καθέξει τοῦτο ἤ, ὡς εἴρηται, τοιαύτη μονὴ τοῦ Προδρόμου ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως ὡς οἰκεῖον αὐτῆς κτῆμα ἀτελὲς πάντη καὶ ἐλεύθερον καὶ ἀκαταδούλωτον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς καὶ μέχρις ἂν τὸ πᾶν ὁ ἥλιος ἐφορᾷ· τὸ γὰρ ἅπαξ ἀφιερωθὲν τῷ Θεῷ οὐ δουλοῦται· ὑπὲρ μνημοσύνου τῶν ἀοιδίμων ἐκείνων βασιλέων τῶν ἀφιερωτῶν τῶν δηλωθέντων μυλοτοπίων καὶ ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ εὐτελοῦς ἀρχιερέως Μιχαὴλ τοῦ Δημητρι[άδος]. Ἴδε τὸ Ἐκδοτήριον γράμμα τὸ ἐκδεδομένον ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. CCXXXVII ἑλληνικοῦ κώδικος τῆς ἐν Ταυρίνῳ βιβλιοθήκης [*Pasini* Codices manuscripti bibliothecae regii Taurinensis Athenaei. Taurini. MDCCXLIX Τόμ. Α' σ. 322, μγ') ἐν τοῖς τοῦ Miklosich καὶ Müller Acta et diplomata Graeca medii aevi. Vindobonae. 1871 Τόμ. Δ' σ. 423 κ. ἑ.

[1] «Ἡ δ' Ὑπέρεια κρήνη ἐν μέσῃ ἐστὶ τῇ Φεραίων πόλει». **Στράβωνος** Θ, 439.

[2] **Πινδάρου** Πυθ. IV, 221.

[3] **Σοφοκλῆς** παρὰ τῷ σχολιαστῇ Πινδάρου αὐτόθι.

Ἡ Ὑπέρεια

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ Τῷ 1876

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰλιάδος Λ 1—90, μετάφρ. *Ἰακώβου Πολυλᾶ*.
Τὸ Ὀκταήμερον, ὑπὸ *Γρ. Ξ.*
Οἱ πέντε ἀδελφὲς τῆς Γιόρκης, διήγημα Κ. Ντίκενς, μετάφρ. *Ξενητεμένου*.
Ἡ Ὑπέρεια ἐν Φεραῖς, ὑπὸ *Σπ. Π. Λάμπρου*.
Λευκὰ τραγούδια: Ψυχὴ καὶ ὄνειρα, σοννέτον, ὑπὸ *Μ. Α. Μαλακάση*.
Πεζὰ ποιήματα: Δυὸ εἰκόνες, ὑπὸ *Ἀργύρη Ἐφταλιώτη*.
Ἐξ ἀναγνώσεων: Ἡ γένεσις τοῦ Φάουστ.
Σκέψεις ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς: Καταναγκαστικὸς ἐπίλογος, ὑπὸ *Σταμ. Δ. Σταματιάδου*.
Ἐπιστημονικὰ ἀνάλεκτα ὑπὸ *Ρ*.
Ἀνοικτὰ γράμματα.
Ζητήματα καὶ Ἐρωτήσεις: Ἀποτελέσματα τοῦ Α' Διαγωνισμοῦ.
Ἡ Ὑπέρεια (εἰκών).

Εἰς τὸ προσεχές: Οἱ δώδεκα μῆνες: Μάρτης, ποίημα ὑπὸ Στ. Ι. Στεφάνου. — Περσεὺς καὶ Ἀνδρομέδα, τρία σοννέτα τοῦ Ἐρεδιᾶ, κατὰ μετάφρασιν Ι. Γρυπάρη. — Ὁ ἀνατέλλων ἀνθρωπισμός, ὑπὸ Πλάτωνος Δρακούλη, κτλ.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφορῶν τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν»: Πρὸς τὸν κύριον* ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, *διευθυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» Ἀθήνας.

[1] Leake Travels in northern Greece Τόμ. Δ' σ. 440.

[2] Leake ἔνθ' ἀν.

[3] **Ψευδοδερεκύδου τοῦ Λεσβίου** ἀπόσπ. 55 παρὰ Müller Fragmenta Historicorum Graecorum τόμ. Α' σ. 86. «Ὑπέρης, ὃς ᾤκει ἐπὶ τῇ κρήνῃ τῇ ἀπ' αὐτοῦ κληθείσῃ.» Ἦτο δὲ ὁ Ὑπέρης κατὰ τοῦτον τὸν συγγραφέα ὄχι τοῦ Ποσειδῶνος υἱός, ἀλλὰ Μέλανος τοῦ Φρίξου καὶ τῆς Εὐρυκλείας.

[1] Ἰδ. *Head* Historia numorum. Ἐν Ὀξωνίῳ. 1887 σ. 260.

ΛΕΥΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΑ

Μὴ βιάζεσαι, θάρθῃ μιὰ μέρα
'Ελεύθεροι ν' ἀνταμωθοῦμε
Κ' ἐλεύθεροι καὶ οἱ δύο νὰ ποῦμε
Ὅ τι δὲν εἴπαμε ἐδῶ πέρα.

Μέσα στὸν ἄπλαστον αἰθέρα,
Ποῦ ξένοι ἀπ' τὸ κορμὶ θὰ ζοῦμε,
Ὅταν λαμπρὰ θὰ φωτισθοῦμε
'Απ' τὸ μεγάλο μας πατέρα,

Ψυχὴ ὡραία καὶ τρισαγία,
Τότε θὰ νοιώσῃς τὴ μαγεία
Τοῦ πλέον ὀνειρεμένου μύρου.

Τότε ἡ ψυχή μου, Ἄριελ, πάντα
Θὰ τραγουδῇ, ἐσέ, ὦ Μιράντα,
Μέσα στὴν ἔκταση τοῦ ἀπείρου.

Μ. Α. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ

'Ανέβαιναν οἱ ψυχὲς ἀπὸ τὴ μαύρη τὴ γῆ, καὶ στὸν Πλάστη μπροστὰ τὰ ἔργα τους καταθέτανε, τὸ τί ἄφησε στὸν Κάτω Κόσμο ἡ καθεμιά, στὰ γλιστερὰ μονοπάτια του πόσα πατήματα, πόσους στὰ πελάγη του φάρους. Ἔρχεται καὶ ψυχὴ καταπονεμένη καὶ θλιβερή, καὶ τρέμοντας ποῦ ἔργο νὰ Τοῦ δείξῃ δὲν εἶχε, σιμώνει τὸν Πανάγαθο Πλάστη

— Φαντάζεσαι πῶς σημάδι δικό σου στὸν Κάτω Κόσμο δὲν ἔμεινε, τοῦ εἶπε ὁ Πλάστης, κι ὅμως ἂν ρίξῃς ματιὰ κατὰ κεῖνα τὰ βάθια, θὰ προστάξω ἄγγελο νὰ χύσῃ φῶς οὐράνιο στὰ σκότη τους, νὰ σοῦ φανερώσῃ τὶς δυὸ εἰκόνες ποῦ ὁλοζώντανες ἄφησες μέσα σὲ μνῆμες ἀνθρώπων πολλές.

Κ' ἔρριξε ματιὰ ἡ ψυχὴ κατὰ τὰ βάθια ἐκεῖνα, κι ἀνάμεσα ἀπὸ σύννεφα θεοσκότεινα πρόβαλε εἰκόνα τριγυρισμένη ἀπὸ κατάλαμπρο φῶς, ἀγόρι χαριτωμένο μ' ὅλα τῆς ζωῆς τὰ κινήματα στὸ κορμί του, μ' ὅλη τῆς χαρᾶς τὴ λάμψη στὸ πρόσωπο, τῆς ἀθωότητας τὴ γαλήνη στὴν ὄψη. Γύρω του σὰν χορὸς ἀγγελούδια ἔπαιζαν ὄνειρα πλῆθος κ' ἐλπίδες, καὶ τρέχοντας τἀγόρι ἀπ' ὄνειρο σ' ἐλπίδα κι ἀπ' ἐλπίδα σ' ὄνειρο, ἔφεγγε ἡ ὄψη του ἀπὸ συγκίνησης αἴσθημα κρύριας, σὰν αὐγῆς ἀναλαμπὴ ἀπ' ἀφανέρωτο ἥλιο.

Σιγὰ σιγὰ κι ἀθόρυβ' ἀφανίζεται στὰ σκότ' ἡ εἰκόνα, καὶ δίπλα φαίνεται ἄλλη, φωτερὴ κι αὐτὴ ὁλοτρόγυρα, μὲ μορφὴ ἀνθρώπου στὴ μέση θλιμμένου καὶ σκυφτοῦ ἀπὸ σταυρὸ ποῦ σήκωνε στὸν ὦμο βαρύ. 'Αντὶς ὄνειρα κ' ἐλπίδες, μύρια χορεύανε γύρω του μαῦρα δαιμόνια, ποῦ ἄλλα μὲ περιγέλοια τὸν πλήγωναν καταχθόνια, πέτρες τοῦ σρεντόνιζαν ἄλλα, κι ἄλλα κρυφοθέτανε στὸ δύσκολο δρόμο του ἀθώρητα μπόδια. Καὶ κεῖνος, πίκρα ὅλος κ' ὑπομονή, ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορό του δίχως κακία, δίχως ὀργή, μὰ καὶ δίχως χαρᾶς ἄλλο σημάδι παρὰ τὴν ἐνθύμηση τῶν ὀνείρων καὶ τῶν ἐλπίδων, ποῦ ἔλαμπε ἀκόμα στὴν ὄψη του σὰν ἥλιου βασιλεμένου ἀχτίδα ὑστερινή.

— Αὐτὲς οἱ δυὸ εἰκόνες εἶναι τὸ ἔργο ποῦ ἀφῆκες καὶ σύ, κι ἄλλες πολλὲς ψυχὲς στὸν Κάτω τὸν Κόσμο, εἶπεν ὁ Πλάστης. Εἶναι ἔργο ποῦ τόνομα σας δὲν τὸ δοξάζει, ποῦ κάμνοντάς το πῶς ἔχει τὸ σκοπό του δὲν τὸ θαρρεῖτε. Κι ὡς τόσο γίνεται μὲ πόθο καὶ μ' ἀναστεναγμό, καὶ βλέποντάς το μύριοι ἐκεῖ κάτου διαβάτες μαζεύουνε δύναμη νὰ περάσουν ἄφοβα τὸν ἴδιο τὸ δρόμο.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΟΥ ΦΑΟΥΣΤ

Κατὰ τὴν ἐν Λονδίνῳ πολυχρόνιον αὐτοῦ διαμονήν, ὁ Γκουνὸ ἔγραψε γαλλιστὶ ἐν ἀγγλικῇ ἐφημερίδι σειρὰν λίαν ἐνδιαφερόντων ἄρθρων ἐπὶ τοῦ Φάουστ, οὗτινος ἐωρτάσθη πρό τινος ἡ χιλιοστὴ παράστασις.

«Κατὰ τὸ 1855, διηγεῖται ὁ Γκουνώ, ἤμην 37 ἐτῶν, τὰ δὲ τρία ἔργα τὰ ὁποῖα ἕως τότε εἶχον παραστήσει δὲν μοῦ εἶχον εἰσφέρῃ λεπτόν, ἐκτὸς τῶν γλίσχρων δικαιωμάτων συγγραφέως κατόπιν λίαν μικροῦ ἀριθμοῦ παραστάσεων. Ἡ ἐργασία ἦτο ἐπίσης ἀναγκαία καὶ διὰ τὸ θυλάκιόν μου καὶ διὰ τὴν κεφαλήν μου. Εἶχον ἀναγνώσει τὸν Φάουστ τῷ 1838, εἰς ἡλικίαν 20 ἐτῶν καὶ ὅταν, τῷ 1839, ἀπῆλθον εἰς Ρώμην, ὡς βραβευθεὶς ἐν τῇ μουσικῇ συνθέσει καὶ ὡς ὑπότροφος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, συναπέφερα τὸν Φάουστ τοῦ Γκαῖτε. Δεκαέξ ἔτη βραδύτερον δραξάμενος τῆς εὐκαιρίας ὁ ποιητὴς Ἰούλιος Μπαρμπιὲ μοὶ εἶπε:

— 'Αγαπητέ μοι, ἐὰν θέλῃς νὰ κάμῃς ἕνα Φάουστ, εἶμαι εἰς τὴν διάθεσίν σου.

Ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον, ἤρχισα νὰ ἐργάζωμαι, εὐτυχὴς ὡς ἐν γάμῳ ἐξ ἔρωτος. Ἡ σελήνη αὕτη τοῦ μέλιτος δὲν ἤργησε νὰ καλυφθῇ ὑπὸ νεφῶν. Αἱ ἐλπίδες μας ἐστράφησαν πρὸς τὸ Λυρικὸν Θέατρον. Εὐφυὴς καὶ εὐδαίμων διευθυντής του ἦτο τότε ὁ Καρβαλώ. Ἐσπέραν τινὰ ἐπήγαμεν εἰς τὸ θέατρον ὅπως ὁμιλήσωμεν μετ' αὐτοῦ. Ἐφθάσαμεν εἰς ἓν διάλειμμα· ἦτο ἐπὶ σκηνῆς. Ὡδηγήθημεν παρ' αὐτῷ· μᾶς ὑπεδέχθη μὲ πολλὴν χάριν καὶ τρόπον δεικνύοντα ὅτι τὸ ταμεῖον εἶνε πλῆρες. Μετὰ τὸ διάλειμμα τὸν ἀπεχαριετήσαμεν, ὁρίσαντες προσεχῆ συνάντησιν. Διακινδυνεύει τις μεγάλα κέρδη μὲ χαρακτῆρας ὡς τὸν τοῦ Καρβαλώ, διότι ἐν αὐτοῖς ὑπάρχει φλὸξ πρωτοβουλίας, ἧς ἄνευ οὐδὲν τὸ βιώσιμον ἐν τῇ τέχνῃ. Μετὰ λίαν προφανοῦς συμπαθείας ἐδέχθη ν' ἀναδιδάσῃ τὸν Φάουστ ἐπὶ σκηνῆς. Ὁ ζῆλος μου ἐδιπλασιάσθη καὶ μετὰ ἓν ἔτος σχεδὸν εἶχον συνθέσει τὸ ἥμισυ τοῦ ἔργου. Ἡμέραν τινὰ τὸν ἐπεσκέφθην εἰς τὸ γραφεῖον του· μὲ ὑπεδέχθη περίφρονται.

— Τί τρέχει;

— Ἀ! φίλε μου· δὲν ἠμπορῶ νὰ παίξω τὸν Φάουστ.

— Ἀ! μπᾶ! Καὶ διατί;

— Διότι ὁ γείτων μου διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῆς Πύλης 'Αγ. Μαρτίνου ἀγγέλλει ἕνα Φάουστ, ὅστις ἔσται ἕτοιμος πρὸ τοῦ ἡμετέρου καὶ θέλει προεξοφλήσει κατὰ πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ.

— Μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ κοινὸν τὸ ὁποῖον θὰ ἴδῃ ἓν χονδρὸν μελόδραμα τοῦ βουλεβάρτου καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἀκούσῃ μίαν ὄπερα εἰς τὸ θέατρόν σας εἶνε δύο λίαν διάφορα κοινά, ἐξ ὧν τὸ ἓν δὲν θὰ ἐπιδράσῃ διέλου ἐπὶ τοῦ ἄλλου.

— 'Αδιάφορον, ἡ Πύλη 'Αγ. Μαρτίνου θὰ ἀναπτύξῃ πολυτελῆ σκηνογραφίαν καὶ φαντασμαγορίαν, καθ' ὧν ἀδυνατῶ ν' ἀγωνισθῶ.

'Επανῆλθον οἴκοι, ἀγνοῶν εἰς ποῖον ἅγιον νὰ ἀροσιωθῶ. Καθ' ὁδὸν, μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ ὑπάγω εἰς τοῦ 'Αλφόνσου Royer, διευθυντοῦ τοῦ Μελοδράματος. Μοὶ ἀντέλεξεν ὡς ὁ Καρβαλὼ (πλὴν τῶν ἀφορώντων τὸν πλοῦτον τῆς σκηνογραφίας) καὶ ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὸ ἔργον.

Μετά τινας ἡμέρας ἐπανεῖδον τὸν Καρβαλώ· ὅπως κατευνάσῃ τὴν λύπην μου μοὶ ἐπρότεινε νὰ μελοποιήσω ἔργον τι τοῦ Μολιέρου.

— Εἶμαι, ἀπεκρίθην, ὡς ἐραστὴς ἀπεχωρισμένος τῆς ἐρωμένης του καὶ ἀνάξιος νὰ συλλογισθῇ ἄλλην.

'Αλλ' ὁ Μολιέρος ἔθελξε τὸ πνεῦμα μου καὶ ἐμελοποίησα τὸν «'Ακούσιον ἰατρὸν» ταχέως καὶ ἐπιτυχῶς ἀναβιβασθέντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

'Εν τούτοις ὁ Φάουστ τοῦ 'Αγ. Μαρτίνου εἶχεν ἀποθάνει. 'Ανεθάρρησα καὶ ἐπεσκέφθην τὸν Καρβαλώ. Περιχαρὴς ἐξῆλθον τῆς οἰκίας του.

— Τώρα, μοὶ εἶπεν ὁ διευθυντής, δυνάμεθα ἀφόβως νὰ ἀγγείλωμεν τὸν Φάουστ μας. 'Ενθουσιωδῶς ἐπανέλαβον τὸ διακοπὲν ἔργον μου. Ὁ Φάουστ ἐδόθη κατὰ πρῶτον τὴν 19 Μαρτίου 1859, ἀμιμήτως ὑποδυθείσης τὴν Μαργαρίταν τὴν Κας Καρβαλώ».

Τὸ κοινὸν ἔμεινεν ἀναποφάσιστον ἐνώπιον τοῦ ἀριστουργήματος τούτου, τόσον ἀνομοίου πρὸς ὅσα συνήθως ἤκουεν, ἡ δὲ κριτική, ἐννοήσασα αὐτὸ ὀλιγώτερον τοῦ κοινοῦ, τὸ ἔκρινε μετ' αὐτηρότητος, τὸ μειδίαμα σήμερον προκαλούσης. Ὁ Γκουνὼ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ μετὰ τοῦ Ἄγγλου Swift: «'Αναγνωρίζῃ τις μίαν μεγαλοφυΐαν ἐκ τοῦ ὅτι ὅλοι οἱ εὐήθεις τὴν μάχονται». Ὁ χρόνος μόνος σταθμίζει ἀκριβῶς τοῦ νοὸς τὰ ἔργα καὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ τῆς κριτικῆς ὅ,τι ὁ Προυδὼν ἔλεγε περὶ τῶν ἐπιτροπῶν «ὅτι εἶνε τὸ σάβανον ὅλων τῶν ἰδεῶν».

'Εν στιγμῇ τρυφερᾶς ἐκχύσεως καὶ παρρησίας, εὑρισκόμενος ποτε ὁ Γκουνὼ παρὰ φίλῳ τού τινι, τῷ εἶπε διὰ προφητικῆς φωνῆς:

— Θαυμάζεις τὸν Φάουστ, φίλε μου. Ὅταν ἀποθάνω θὰ ἀνεύρουν ἐν αὐτῷ τὴν ψυχήν μου. Ὁ Φαύουστ θὰ διαφύγῃ τὴν ἀστασίαν τοῦ συρμοῦ, διότι εἶναι ἔργον ἀληθοῦς συγκινήσεως, ἀπλότητος, πίστεως καὶ ἔρωτος, πρωτίστως δὲ ἀνθρώπινον. Εἶνε ἀθάνατος, διότι ὅ,τι εἶνε ἀνθρώπινον εἶναι ἀθάνατον.

Ὁ Γκουνὼ ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

ΣΚΕΨΕΙΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΚΑΤΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ [1]

Διατριβὴ δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ «'Ακροπόλει» (2 Μαρτίου) ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Σπάθη καὶ ἀποβλέπουσα τὸ ἄρθρον μου περὶ 'Εκκλησιαστικῆς μουσικῆς, προδίδει παρανόησιν αὐτοῦ εἴς τινα σημεῖα, καὶ μὲ ἀναγκάζει, ὄχι νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν διατριβὴν ταύτην, ἀλλὰ νὰ δώσω τὰς ἀναγκαίας διασαφήσεις ἐπ' αὐτῶν, καὶ μόνον ἐπ' αὐτῶν τῶν σημείων, ἐκ φόβου μήπως καὶ δι' ἄλλους ἀναγνώστας τὰ σημεῖα ταῦτα ἦσαν ἀσαφῆ, μολονότι ἐνδομύχως δὲν τὸ πιστεύω. Θὰ περιορισθῶ εἰς τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς διατριβῆς, καθόσον τὸ πρῶτον εἶναι ἡ μουσικὴ βιογραφία τοῦ κ. Σπάθη, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν δύναταί τις νὰ ἔχῃ ἀντίρρησιν.

1) Τὰ ἐν τῇ «Εἰκ. 'Εστίᾳ» γραφέντα μου ἀποτελοῦν *ἄρθρον* καὶ ὄχι *διατριβήν*. Ἐξέφραζον κρίσεις ἐπὶ τῆς σημερινῆς θέσεως τῆς μουσικῆς ἐν ταῖς 'Εκκλησίαις μας καὶ συνεπῶς ὡμίλησα καὶ περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ κ. Σπάθη, βεβαίως δὲ οὐδεὶς ἀναγνώστης διέκρινεν ἐν αὐτῷ φράσιν τινὰ ἀσεβῆ πρὸς τὸ ἄτομον τοῦ κ. Σπάθη, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορῶ παρὰ νὰ σέβωμαι, φράσιν κατάλληλον διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν ὅπως μετατοπίσῃ τὸ ζήτημα, καὶ τὸ πραγματευθῇ μὲ ὕφος ὄχι πολὺ ἀκαδημαϊκόν.

2) Μὲ τὴν ἔκφρασιν *γνήσιον μέλος* δὲν ἐννοῶ μέλος παλαιὸν ἀνευρεθὲν ὑπ' ἐμοῦ εἰς βιβλιοθήκας καὶ εἰς μοναστήρια κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ σήμερον ψαλλόμενα, ἀφοῦ, ὡς θὰ ἐννόησαν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀναγνῶσται, δὲν ἔχω ἀξιώσεις *ἱστορικάς*, ἀλλὰ ἐξετάζω τὴν σημερινὴν μουσικήν, ὡς ἔχει, ὑπὸ ἔποψιν ἀποκλειστικῶς *τεχνικήν*. *Γνήσια μέλη* ἐνόουν ἀπλούσταστα τὰ σήμερον παραδεδεγμένα ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας, καὶ ψαλλόμενα, καὶ τυπωμένα εἰς τὰς 'Ανθολογίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἀποτετεμημένα καὶ παρηλλαγμένα, τὰ ὁποῖα ψάλλονται ἐν τῇ Χρυσοσπηλαιωτίσσῃ. Διὰ νὰ ἦμαι ἀκόμη σαφέστερος, μέλος *μὴ γνήσιον* ἐννοῶ π. χ. τὸ *Ταῖς Προσευχαῖς*, ὅπως ψάλλεται ἐν τῇ ῥηθείσῃ 'Εκκλησίᾳ, μὲ τονιαῖον διάστημα μεταξὺ πέμπτης καὶ ἕκτης, ἀντὶ τοῦ ἡμιτονίου, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ *γνήσιον* μέλος. 'Ελπίζω, ὅτι ὁ κ. Σπάθης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μὲ ὑποβάλῃ εἰς τὸν κόπον νέας διασαφήσεως, διότι, κάτοχος ὤν, ὡς λέγει, τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι εἶνε ἐν γνώσει τῆς διαφορᾶς ταύτης, καὶ ὅτι μόνον χάριν ἁρμονικῆς εὐκολίας ἔκαμε τὴν θυσίαν τοῦ τόσον χαρακτηριστικοῦ ἐκείνου ἡμιτονίου.

3) 'Η φράσις *φωνητικὰ κοιλώματα* οὐδαμοῦ τοῦ ἄρθρου μου ὑπάρχει.

4) *Ὑπέρμαχος τῆς φιλοφωνίας* οὐδαμοῦ τοῦ ἄρθρου φαίνομαι νὰ ἦμαι, καὶ μάλιστα *φαντασιόπληκτος*. Δυστυχῶς βλέπω, ὅτι ὁ κ. Σπάθης δὲν ἀνέγνωσε τὸ ἄρθρον μου προσεκτικά, καὶ εἰς τοῦτο θὰ χρεωστῆται χωρὶς ἄλλο καὶ ἡ *σύγχυσις καὶ τὸ χάος*, τὰ ὁποῖα εὗρεν ἐν αὐτῷ.

5) Ζητῶ *καλλιέργειαν καὶ ἐξευγενισμὸν τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πεφωτισμένου καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος*. Βεβαίως *πεφωτισμένου* ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς σημερινῆς καλλιτεχνίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας κατωτέρας μορφὰς καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν ἕδραν των εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰ ὠδικὰ καφενεῖα, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐμφωλεύουσι δυστυχῶς πολλάκις καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν ψαλτῶν μας.

6) *Διόρθωσιν τοῦ κακοζήλου ὕφους εἰς τὸ ὁποῖον ψάλλεται πολλάκις* . . . Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω, τί δὲν ἐννοεῖ ὁ κ. Σπάθης ἐδῶ.

7) *Καὶ καθαρισμὸν αὐτῆς ἀπὸ τῶν βυζαντινισμῶν, οὕτως εἰπεῖν* . . . Εἴς τινα μέλη, ἰδίως εἰς τὰ ἀργά, ὑπάρχουν κάτι τερερέ, νενανέ, καὶ ἄλλαι φράσεις ἀνούσιοι διὰ τὴν σημερινὴν ἀκοήν, τὰς ὁποίας ὑποθέτω δὲν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ψάλλωμεν χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ γινώμεθα *παλίμβουλοι νεωτεροι*ταί.

8) Οὐδαμοῦ τοῦ ἄρθρου μου προτείνω *ἁρμονισμὸν τῶν βυζαντινῶν μελῶν εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν* ὕφος. Τοῦτο πάλιν εἶνε παρανόησις τῆς ἑπομένης ἰδέας μου. Εἶπον, ὅτι προτιμότερον νὰ γράψωμεν μουσικὴν καθ' ὅλα εὐρωπαϊκήν, (εἶδος Χαβιαρᾶ, Ρωσσικῆς κτλ.) παρὰ βυζαντινὴν κακῶς ἡρμονισμένην.

Εἶνε φανερόν, ὅτι ὀλίγον περισσοτέρα καλὴ θέλησις εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ἰδεῶν, τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ κατακρίνωμεν, δὲν θὰ ἔβλαπτε κανένα, καὶ θὰ οἰκονόμει καὶ κάμποσον πολύτιμον χρόνον.

9) Ὁ κ. Σπάθης δὲν εὑρίσκει σοβαρὸν τὸ μέτρον τῆς βαθμιαίας μεταβάσεως ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς εἰς τὴν βυζ. τετραφωνίαν, ἀλλὰ θὰ προτιμᾷ βεβαίως τὴν διὰ μιᾶς εἰσαγωγὴν πλήρους συστήματος, καὶ τὸ ὄνειρόν του τοῦτο ὁμολογῶ, ὅτι εἶνε ὡραιότερον τοῦ ἰδικοῦ μου — ἀλλὰ ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ τοιοῦτο σύστημα. Τοιοῦτου δὲ μὴ ὑπάρχοντος μέχρι τοῦδε εἰς τὰς 'Εκκλησίας μας—ἐλπίζω, ὅτι ἡ μουσικὴ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης δὲν ἔχει τοιαύτας ἀξιώσεις—δὲν ἐννοῶ, τί ἀστεῖον ἔχει ἡ εἰσαγωγὴ μελῶν τινων βυζαντινῶν ἐπιτυχῶς ἡρμονισμένων εἰς μίαν λειτουργίαν συγκειμένην κατὰ τὰ ἄλλα ἀπὸ μουσικήν, οἵα ἡ τῆς 'Αγ. Εἰρήνης καὶ τοῦ 'Αγ. Γεωργίου. Ἄλλως εἰς τὴν τοιαύτην ἀνάμικτον περίοδον, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Σπάθης χαρακτηρίζει ὡς ἀστειότητα, εὑρίσκεται καὶ ἡ μουσικὴ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης, ἂν ἐπιεικῶς παραδεχθῶμεν, ὅτι τινὰ τῶν μελῶν της εἶνε βυζαντινά, καθόσον τὰ λοιπὰ πάντως δὲν εἶνε.

10) . . . *ἡ βελτίωσις τοῦ καθεστῶτος διὰ τῶν ἔργων καὶ οὐχὶ διὰ ψιλῆς ἀναγραφῆς γνωμῶν ἐν περιοδικοῖς* . . . λέγει ὁ κ. Σπάθης. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀναγνῶσται βεβαίως ἐννόησαν ἐκ τοῦ ἄρθρου μου, ὅτι ὄπισθεν τῶν *λόγων μου* κρύπτονται καὶ *ἔργα*, τὰ ὁποῖα ἀναμένουν τὴν εὔκαιρον περίστασιν, ὅπως ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ. Ὥστε ἦτο περιττὸς μεταξὺ τόσων ἄλλων καὶ ὁ ὑπαινιγμὸς οὗτος.

Παρακαλῶ μάλιστα τὸν κ. Σπάθην νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι τρέφω ἰδιαιτέραν ἀντιπάθειαν πρὸς *τὰ λόγια*, καὶ ὅτι τὰ ἀνωτέρω οὐδέποτε θὰ ἔγραφον, ἂν δὲν εἶχον νὰ πληρώσω ἀπέναντι τῆς «Εἰκ. 'Εστίας» τὴν εὐθύνην τῶν γραφομένων μου. Μολονότι δὲ δὲν ἀνετράφην εἰς τὴν *θεοκρατικὴν ἐποχὴν* τοῦ Ἔθνους ἀλλὰ εἰς νεωτέραν, ἐδιδάχθην, ὅταν πραγματεύωμαι γενικὰ ζητήματα νὰ μὴ θίγω ἀνευλαβῶς τὰ πρόσωπα — ἀρετή, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ μᾶς διδάσκωσιν οἱ πρεσβύτεροι.

ΣΤΑΜ. Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ

[1] Ἴδε ἀριθ. 9.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ θερμοκρασία τῶν ὑψίστων ὀρέων.

Ὁ Ρῶσσος ἐξερευνητὴς Μάρκωβ, ὅστις κατὰ τὸ 1888 ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ὄρους 'Αραρὰτ (5157 μέτρα ὕψος) εἶχεν ἀφήσει ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους θερμόμετρον σημειοῦν τὴν ἐλαχίστην θερμοκρασίαν, ἵνα ἄλλοι ἐξερευνηταί, οἵτινες θὰ ἤρχοντο κατόπιν αὐτοῦ συνηθῶσι ν' ἀναγνώσωσι τὰς ἐνδείξεις του. Τοῦτο δὲ καὶ συνέβη· ἀξιωματικοί τινες ἐνὸς παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ 'Αραρὰτ σταθμεύσαντος συντάγματος τῶν Κοζάκων ἀνέβησαν πρό τινος ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ εὗρον, ἀφοῦ αἰσίως ἔφθασαν μέχρι τῆς κορυφῆς, τὸ ὑπὸ τοῦ Μάρκωβ ἐγκαταλειφθὲν θερμόμετρον καὶ ἐπιστοποίησαν ὅτι ἐδείκνυε 50 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν. Συσχετίζον τὸ συμβὰν τοῦτο παρατηρεῖ τὸ περιοδικὸν «Γῆ καὶ οὐρανός», ὅτι πολλοὶ φίλοι τῶν Ἄλπεων, οἵτινες κατ' ἔτος πρὸς διασκέδασιν ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, δύνανται δι' ὀλίγων ἐξόδων νὰ παράσχωσιν εἰς τὴν ἐπιστήμην σπουδαίας ὑπηρεσίας, ἐὰν ὡς ἴχνος τῆς παρουσίας των ἐπὶ τῶν κορυφῶν, ἀφίνωσιν ἁπλοῦν θερμόμετρον τῆς ἐλαχίστης θερμοκρασίας, οὗτινος αἱ ἐνδείξεις θὰ σημειῶνται ὑπὸ τῶν ἀναβαινόντων τὸ ἑπόμενον ἔτος.

Τὸ ταξείδιον τοῦ Φοίνικος.

Ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς ἀεροναυτικῆς καὶ φυσικῆς τῆς ἀτμοσφαίρας δίδει ὁ Δρ. Α. Βέρσον λίαν ἀξιοσημειώτους αὐθεντικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ τελευταίου καὶ σημαντικωτάτου αὐτοῦ ταξειδίου διὰ τοῦ ἀεροστάτου «Φοίνιξ», φθάσαντος εἰς τὸ ἀνώτατον τῶν μέχρι τῆς σήμερον διανυθέντων ὑψῶν, ἤτοι εἰς 9125 μέτρα ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Πρωτοφανὴς ἀκρομεγαλία.

Πρωτοφανὴς ἀκρομεγαλία παρετηρήθη ἐσχάτως εἰς ἓν τῶν νοσοκομείων τῆς Κοπεγχάγης, ὡς γράφει ὁ Δρ. Γιάκωψον εἰς τὸ «'Αρχεῖον τοῦ Βίρχωβ». Πρόκειται περὶ τριετοῦς κοραστίου τοῦ ὁποίου μέλη τινα (ἰδίως ἡ ρίς, τὸ κάτω χεῖλος, τὰ ὦτα, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες) παρουσιάζουσιν ἔκτακτον προϊοῦσα ἀνάπτυξιν. Εἰς τὸ κοράσιον τοῦτο ἡ ἀκρομεγαλία δὲν ἀνεπτύχθη, ὡς συνήθως εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις, κατόπιν, ἀλλὰ συνυπῆρχεν ἐκ γενετῆς· μόλις ἦλθεν εἰς φῶς εἶχε τόσον παράδοξον ἐξωτερικόν, ὥστε δὲν ἐπετράπη εἰς τὴν μητέρα της νὰ τὴν ἴδῃ. 'Εζύγιζε 3250 γραμμ. καὶ εἶχε μῆκος 51 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Ἰδίως ὑπερβολικὴν αὔξησιν δεικνύουσιν οἱ πόδες· καλυπτομένου τοῦ λοιποῦ σώματος νομίζει τις ὅτι ἔχει πρὸ αὐτοῦ πόδας ἐκταετοῦς παιδίου. Κατὰ τὰ λοιπὰ εἶνε τὸ σῶμα τοῦ παιδίου σχετικῶς μικρὸν διὰ τὴν ἡλικίαν του. Εἶνε λίαν σοβαρὸν καὶ οὐδέποτε γελᾷ. Οὐδέποτε ἐδοκίμασε νὰ ὁμιλήσῃ καίτοι φαίνεται λίαν ἔξυπνον. Τὰ ὑπερμεγέθη ἐκ τῶν μελῶν του δὲν θὰ τῷ παράσχωσι πιθανῶς ἄλλας δυσκολίας ἢ τὰς ἐκ τοῦ βάρους των.

Νοθεύσεις ὀπωρικῶν.

Τεχνητῶς χρωματισμένα ὀπωρικὰ ἀνεφάνησαν ἐσχάτως, ἰδίως ἐν Βελγίῳ. Εἰς τὰ κοινὰ τὴν ὄψιν λεμόνια δίδεται ὡραῖον χρῶμα διὰ τοῦ κιτρίνου τοῦ *ραφθολίου*, παραγομένων ἐπίτηδες ἐπ' αὐτῶν καὶ πρασίνων κηλίδων μὲ *ἀδαμαντοπράσινον*. Φράουλαι καὶ τὰ παρόμοια βάφονται διὰ *σουλφοφουξίνης* καὶ *ροδαμίνης*. Διὰ τὰ ροδάκινα ὑπάρχουσιν εἰδικοὶ τεχνῖται, οἵτινες κατορθόνουν τὰς λεπτὰς ἀποχρώσεις. Ὅπως δώσωσιν ἐσωτερικῶς εἰς τὰ πεπόνια καὶ τοὺς ὑδροπέπονας τὰ ἀπαιτούμενα ὡραῖα χρώματα εἰσάγουσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν δι' ἐνέσεων τὰ κατάλληλα χρώματα τῆς ἀνελίνης· διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ τρόπου κατορθόνει κερδοσκόπος τις νὰ φέρῃ εἰς τὸ ἐμπόριον μῆλα ἐσωτερικῶς κόκκινα. **Ρ***

ΑΝΟΙΚΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπημένε μου φίλε!

Μὴν ἀπορήσεις, ποῦ, ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρό, θὰ σὲ ξανακουράσω μ' ἕνα ἐνοχλητικό μου γραμματάκι. Ἔχω κάτι τι μέσα μου καὶ θέλω νὰ τὸ πῶ. Καὶ πρῶτα-πρῶτα, μάθε, πῶς εἶνε δυὸ μέρες τόρα, ποῦ τέλειωσα τὶς ἐξετάσεις μου καὶ γίνηκα δικηγόρος. Εἶνε δυὸ μέρες, ποῦ λέω πῶς τέλειωσαν καὶ οἱ συγκινῆσες μου, ποῦ προτήτερα τὶς πέρναγα βουνὸ ἀπέραστο, καθὼς κι' οἱ 46 ἄλλοι ὑποψήφιοι καὶ συντρόφοι μου, ποῦ εἴμαστε ἕνα ψυχολογικὸ πανόραμα νὰ μᾶς ἔβλεπες τὴν παραμονὴ στὴ μπασία καὶ στὰ κοριντόρα τοῦ Ἄρειου Πάγου. Μόλις τὶς βάνει ὁ νοῦς μου κεῖνες τὶς συγκινῆσες καὶ γιὰ νὰν τὶς θυμηθῶ καὶ νὰν τὶς πιστέψω, ὅλη μου τὴν προσήλωση τὴ ῥίχτω ἐκεῖ. Καὶ βλέπω μερικοὺς σ' ἕνα παράθυρο στριμωμένους νὰ συζητᾶνε· μὰ τὰ λόγια τους βγαίνανε ἀργιά, μισά, κάποτες κι' ἀλλοιώτικα. Κάτι ἄλλους νὰ χασμουργιοῦνται τόσο, ποῦ τὰ μάτια τους δάκρυζαν. Ἑνὸς εἶχε ἀτονήσει τὸ μυῖκό του σύστημα, καὶ μιὰ Πολιτικὴ Δικονομία, ποῦ κρατοῦσε στὰ χέρια, τοῦ 'πεφτε κάθε τόσο. Καὶ μὴ σοῦ φανεῖ ἀλλόκοτο, ἂν σὲ πῶ, πῶς μιὰ στιγμὴ, μὲ φάνηκε νὰκούω τὶκ-τάκ, σὰ χτύπο ῥωλογιοῦ κανονικὸ ἀπὸ μακρυά, τὸ χτυποκάρδι τὸ γενικό. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔνιωθα νὰ ἤμουν σὲ νεβρικὴ ταραχή. Κι' ὄχι γιατὶ λογάριαζα τ' ἀποτέλεσμα, μήτε γιατὶ ἂν τύχαινε κακὸ θἄκανε καὶ σὲ μένα τόσο κακό, μὰ γιὰ κάποιον ἄλλο λόγο ξεχωριστό, ποῦ μὲ ξεφέβγει κἄπως. Καὶ θυμᾶμαι σὲ κεῖνη τὴν ὥρα, ποῦ μιὰ ἐφχὴ ξέβγαινε ἀπὸ μέσα μου: νὰ καταργηθοῦν οἱ ἐξετάσεις, ποῦ ὁ μόνος τους σκοπὸς ὁ πραματικὸς εἶνε νὰ ἐφκολορεθίζουν τὰ νέβρα καὶ νὰ δυναμόνουν τοὺς ὑστερισμούς.

Σήμερα μισογελάω γιὰ τὶς προχτεσινές μου τὶς σκέψες· μὰ δὲν ἔχω τὴ χαρά, ποῦ καρτέραγα. Δὲν ἔχω μάλιστα καθόλου χαρά· καὶ νὰ σημειώσεις, πῶς ἡ ἐπιτυχία μου εἶταν τέτια, ποῦ περσότερο ἀπ' ὅλους ξίπασε ἐμένα. Γιατὶ τὸ λοιπό; Μήπως βρίσκεται ἐδῶ τὸ μπούχτισμα, ποῦ φέρνει πάντα τὸ ξεπέρασμα ἀπὸ τὴν ἐλπίδα; ἢ μήπως εἶνε καμιὰ ἀντανάκλαση καὶ προαίσθηση, τοῦ μέλλοντος τοῦ σκληροῦ, τῆς ζωῆς τῆς βασανισμένης, ποῦ μάνοιξε τὴν πόρτα της; Μὰ ὅ,τι κι' ἂν εἶνε, νιόθω μέσα μου, πῶς τὸ κοινωνικὸ τὸ μεγάλο πρόβλημα, ἂν δὲ δείχτει τὴ λύση του, στὴ σημερνή μου ψυχικὴ κατάσταση, δείχτει ὅμως τὴν τρομερή του τὴν ὕπαρξη!...

Τί νὰ σὲ πῶ, φίλε μου! ἐφχήσου με ὅ,τι θέλεις· μὰ συγχαρητήρια νὰ μὴ μὲ στείλεις καθόλου.

Σὲ φιλῶ
ΓΙΑΝΝΗΣ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ Α' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Λύσεις.

1. Ζαγορά - Ἀγορά. — **2.** Δηλαδή. — **3.** Εο ruη (Πηγαίνω εἰς τὴν ἐξοχήν) ἢ (Πήγαινε.) Τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ἀντήλλαξαν, ὡς λέγεται, δύο ρωμαῖοι, στοιχηματίσαντες περὶ τοῦ τίς θὰ γράψῃ τὴν συντομωτέραν. — **4.** Τὸ τῆς πτερωτῆς Νίκης, ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Βρεσκίας, ἐξαχθὲν τῷ 1826 ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ. — **5.** Τοῦ σαρανταημέρου ἡ μέρα - καλὴ μέρα, καλὴ σπέρα. — **6.** Ἐκ τῶν παραφράσεων αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐστάλησαν, σχετικῶς καλλίτεραι εἶνε αἱ ἑπόμεναι:

Στῆς Ἀραπιᾶς τὴν ἔρημο καμήλα φορτωμένη
Μ' ἕνα σωρὸ ἀσκιὰ νερό,
Μέσα στοῦ θέρου τὸν καιρὸ
Ἀπὸ τὴ δίψα τὴν πολλὴ ξεψύχησε ἡ καϋμένη!

—

Τὸ ροιζικό τῆς Μοίρας μου μοιάζει μὲ τὴν καμήλα
Μέρα καὶ νύχτα σὲ θωρῶ
Ὅμως δίψῶ καὶ λαχταρῶ
Κ' εἶνε τὰ φυλλοκάρδια μου σὰ μαραμένα φύλλα!

Ι. Κ. Τζιάτας.

Τόσω σιμὰ σου νὰ γροικᾷς ὅ τι ἡ καρδοῦλά σου ποθεῖ
Μὰ ἐκεῖνο νὰ μὴ φθάνεται.
Καθὼς καμήλα σ' ἐρημιὰ, ποῦ ἀσκιὰ νερὸ 'χει φορτωθῇ
Κ' ἀπὸ τὴ δίψα χάνεται!

Κλέοβις.

7. Ἂν ἀναστραφῇ ἡ σελίς. Ἀντίγραφον εἰκόνος μὲ διπλῆν ὄψιν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος. — **8.** Τοῦ Σολωμοῦ. — **9.** Ὁ Ὑμηττός. — **10.** Ἀρκεῖ τὸ ὠὸν νὰ εἶνε βρασμένον καλὰ καὶ καθαρισμένον. Τότε εἰσάγεται διὰ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως, ἂν ἐντὸς τῆς φιάλης ἀνάψωμεν ὀλίγα χαρτία καὶ κλείσωμεν τὸ στόμιόν της διὰ τοῦ ὠοῦ, πρὶν σβύσῃ ἡ πυρά. Τὸ ὠὸν μηκόνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ πίπτει ἐντὸς τῆς φιάλης μετὰ κρότου. — **11.** Ἀστεῖός τις ζωγράφος παρέστησε τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης διὰ πίνακος ἐντελῶς λευκοῦ· ἔλεγε δὲ ὅτιδὴν ἐφαίνετο τίποτε, διότι οἱ μὲν Ἑβραῖοι εἶχον διέλθει, οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἤρχοντο, τὰ δὲ ὕδατα τῆς θαλάσσης εἶχον χωρισθῆ. — **12.** Περισσότερον φῶς! (Mehr Licht!) — **13.** Ἔρως, Ῥίζα, Δύσις, Ἀπλανής, Γέρων, Ἀρχή, Θάνατος, Ὅλα, Νοῦς=Ἐρδ' ἀγαθόν. — **14.** Ἄβουλος ὁ νοῦς, διπλὸς ὁ κόπος. — **15.** Τὸ ὄνομα Ἄτλας ἐδόθη πρώτην φορὰν εἰς συλλογὴν γεωγραφικῶν χαρτῶν παρὰ τοῦ Φλαμανδοῦ Gerard Mercator, ἀποθανόντος τῷ 1694. Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου εἰκονίζετο ὁ γίγας Ἄτλας κρατῶν, κατὰ τὴν μυθολογίαν, τὸν κόσμον ἐπὶ τῶν ὤμων του. — **16.** Ἀπὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος οἱ Ἄραβες τῆς Ἱσπανίας εἶχον εἴδός τι πυροβολικοῦ. Ἀλλὰ κυρίως διὰ πρώτην φορὰν ἔγεινε χρῆσις πυροβολικοῦ τῷ 1346 κατὰ τὴν μάχην τοῦ Grécy. — **17.** Μπαζιμπουζοῦκο, μπουζῖ μπάζει ἡ πόρτα! — **18.** Ἂς δένῃ ὁ κόμπος, κ' ἂς λέῃ ὁ κόσμος. — **19.** Ὁ ἀσεβέστης. — **20.** Ἐλεύθερος, κατὰ τὸν Μάρκον Αὐρήλιον, εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν θέλει τὸν ἑαυτόν του κανενὸς οὔτε τύραννον, οὔτε δοῦλον. — **21.** Ὁ Μπίλλερ, ὁ πρό τινος ἀποθανὼν παλαιὸς δημοσιογράφος, εἰς ὃν ὀφείλεται καὶ τὸ διάσημον ἐκεῖνο «Ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνῃ, ἀντιστάσεως μὴ οὔσης» κτλ., ἔγραψε ποτὲ εἰς τὴν σατυρικὴν Τ ρ α κ α τ ρ οῦ κ α ν του, διὰ νὰ πειράξῃ κάποιον, ἕνεκα ἐρωτικῶν λόγων συχνοδιαβαίνοντα ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ: «Ὁ κ. Δεῖνα ἀνέλαβε τὴν ἐ ρ γ ο λ α β ί α ν τοῦ μεταξὺ τῆς ὡραίας Ἑλλάδος καὶ τῆς Καπνικαρέας διαστήματος τῆς ἐρμαϊκῆς ὁδοῦ». Ἡ φράσις ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ ἔκτοτε ἡ λέξις ἐ ρ γ ο λ α β ί α (ἐργολάβος, ἐργολαβῶ κτλ.) κατήντησε νὰ σημαίνῃ τὸν ἔρωτα ἢ τὸ κ ό ρ τ ε. — **22.** Τοῦ Σουρῆ. — **23.** Μὲ τὸ **ν** σχηματίζονται αἱ λέξεις: κράνος, δεινός, νεκρός, κανών. — **24.** Ὁ Βολταῖρος. — **25.** Ἀριστοτέλης. — **26.** Βίος, Ἄλογον, Ρυπαρός, Ὀφειλή, Σθεναρός, = Βάρος.

27. Τριγύρω του νειάτα περνοῦν χαρωπά,
Μιλοῦν, ζευγαρώνουν, γελοῦνε οἱ ἄλλοι,
Κ' ἐκεῖνος σωπαίνει ὠχρὸς κ' ἀκουμπᾷ
Στὸ χέρι ἐπάνω γλυκὰ τὸ κεφάλι.

(Κ. Παλαμᾶς)

28. Παρῳδία τοῦ κ. Γιαννούκου Μαυρομιχάλη ἐπὶ στίχων τοῦ Παράσχου. — **29.** Τὸ τηλεσκόπιον ἐφευρέθη τῷ 1590 ἐν Μιττελδούργῳ τῆς Ὁλλανδίας ὑπό τινος κατασκευαστοῦ διόπτρων, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ὑπ' ἄλλων ἄλλως φέρεται. Τὰ τέκνα του μίαν ἡμέραν παίζοντα μὲ τοὺς φακούς, παρετήρησαν ὅτι ὁ ἀλέκτωρ τοῦ γειτονικοῦ κωδωνοστασίου ἐφαίνετο μεγαλήτερος καὶ πλησιέστερος ὁσάκις τὸν ἔβλεπον διὰ μέσου δύο φακῶν ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν τοῦ πατρός των, ὁ ὁποῖος ἐκ τούτου ὡδηγήθη εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ τηλεσκοπίου. — **30.** Ὁ Μόζαρτ. — **31.** Ἰατταταί. — **32.** Μία περισπωμένη. — **33.** Ἡ γερμανική, ἡ μαγυαρική, τὰ διάφορα σλαυϊκὰ ἰδιώματα: (πολωνική, τσεχική, σλαβονική, ρουθηνικὴ κτλ.) ἡ τουρκική, ἡ ἰταλική, ἡ νεοελληνική. — **34.** Ὠλένη - Λεώνη. — **35.** Ἡ κανδήλα. — **36.** Ἡ δύναμί σου πέλαγο κ' ἡ θέλησί μου βράχος (Σολωμός). — **37.** Τοῦ Σοπεγχάουερ. — **38.** Διότι ὁ ποῦς τῆς μυίας ἔχει λεπτεπιλέπτους τρίχας καταληγούσας εἰς κύστιν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐκκρίνεται ὑγρόν τι, προσκολλῶν τὸν πόδα εἰς ἕκαστον βῆμα ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου. — **39.** Ναβουχοδονόσορ, ῥόδον. — **40.** Τοῦ Παράσχου. — **41.** Ὁ Ἄγγλος Πίττ. — **42.** Τῷ 585 μ. Χ. ἐν Μακόνῃ τῆς Γαλλίας. — **43.** Ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ Μιθριδάτης, ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ καρδινάλιος Μετζοφάντης. — **44.** Κέρας-Κρέας. — **45.**

Τ
Ρ Ι Σ
Ρ Υ Μ Ο Σ
Τ Ι Μ Ω Ρ Ο Σ
Σ Ο Ρ Ο Σ
Σ Ο Σ
Σ

46. Φοβοῦ τοὺς Δαναοὺς καὶ δῶρα φέροντας. — **47.** Ποῦ σου, Ἄδη, τὸ νεῖκος; — **48.** Τοῦ Σολωμῶντος ἐν τῷ Ἐκκλησιαστῇ. — **49.** Νομικὸν ἀξίωμα, κατὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τιμωρηθῇ τις δὶς ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀδικήματι. — **50.** Λαῦκος - Λάκκος. — **51.** Κορν-ήλιος. — **52.** Εἶνε ὁ τίτλος ποιήματος Σενέκα τοῦ Φιλοσόφου, σατυρίζοντος τὴν μετὰ θάνατον ἀποθέωσιν τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου. — **53.**

Ε
Α Ρ Α
Ω
Σ

54. Αἶνος - Ἔπαινος. — **55.** Στῖχοι τοῦ Εὐριπίδου, ἀπὸ τὰς Βάκχας. 1251. — **56.** Σοφὸν τὸ σαφές, ἢ σέβου τὸ γῆρας. — **57.** Ἡ Γαζέττα ἐν Βενετίᾳ τῷ 1605. — **58.** Ἡ Ἑστία (ἐστὶ Α). — **59.** Ἔσσεται ἡμαρ ὅταν ποτ' ὀλόλῃ Ἴλιος ἱρή, καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐυμμελίω Πριάμοιο. — **60.** Ποτέ.

Λύται.

Βραβεῖον 25 δραχμῶν: Οὐδείς.

Τὰς περισσοτέρας ὀρθὰς λύσεις (36 ἐν ὅλῳ) ἔστειλεν ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Κ λ έ ο β ι ς, ὁ ὁποῖος παρακαλεῖται νὰ μᾶς δηλώσῃ τὸ ὄνομά του, διὰ νὰ λαμβάνῃ τὴν Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν ἐπὶ ἓν ἔτος δωρεάν.

Μετ' αὐτὸν ἔρχονται οἱ ἑξῆς τέσσαρες: Ἀθανάσιος Ζ. Μαυρογιάννης (Κερκύρας, 26 λύσεις) Ἰωάννης Γ. Ξηραδάκης, (Βόλου, 23 λ.) Ἰωάννης Μούζαλος, (Καλαμῶν, 21 λ.) καὶ Νικόλαος Ἀγγελίδης (Βόλου 20 λ.) πρὸς τοὺς ὁποίους θὰ στέλλεται ἡ Εἰκονογρ. Ἑστία ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου ἐπὶ ἑξ μῆνας δωρεάν.

Εἰδοποίησις: Πολλοὶ μᾶς ἔστειλαν «Ζητήματα καὶ Ἐρωτήσεις» πρὸς δημοσίευσιν, ἐκ τῶν ὁποίων τῷ ὄντι ἐδημοσιεύσαμεν τινὰ κατ' ἐκλογήν. Παρακαλοῦνται οἱ δικαιούμενοι νὰ λάβωσι τὴν προκηρυχθεῖσαν ἀμοιβὴν (1 δρ. τὸ ἕν) νὰ μᾶς στείλωσιν ἀκριβῆ σημείωσιν τῶν δημοσιευθέντων κατὰ τὸν Α' Διαγωνισμὸν καὶ νὰ λάβωσι τὰ χρήματα ἐκ τοῦ Ταμείου.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ **εἰς τὴν «Εἰκ. Ἑστίαν»:**

ΕΔΓΑΡΔΟΥ ΠΟΟΥ

Ο ΧΡΥΣΟΚΑΡΑΒΟΣ

Τὸ περιεργότατον διήγημα τοῦ μεγάλου ἀμερικανοῦ συγγραφέως, πλουσιώτατα εἰκονογραφημένον, κατὰ μετάφρασιν Ε. Δ. ΡΟΙΔΟΥ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ
Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1895—784.